



## Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Charakterystyka Gminy Ryki.....	4
a) Krótki zarys historii – Ryki „stolica karpia”.....	5
b) Wartości przyrodnicze Gminy.....	6
c) Obiekty zabytkowe w Gminie.....	6
d) Instytucje/osoby działające w obszarze kultury na terenie Gminy – analiza na podstawie dostępnych źródeł.....	7
3. Koncepcja badawcza.....	12
a) Pytania badawcze.....	12
b) Metody i techniki badawcze (wraz z zastosowanymi narzędziami).....	14
c) Realizacja badań.....	18
4. Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Rykach – charakterystyka instytucji.....	22
a) Działalność MGCK.....	23
b) Opinie mieszkańców o MGCK.....	27
c) Opinie pracowników o MGCK.....	30
d) Promocja.....	31
e) Idealny Dom Kultury.....	32
5. Potencjał kulturotwórczy Gminy i Miasta Ryki.....	34
a) Mieszkańcy (opis zainteresowań, sposobów spędzania czasu wolnego, możliwości zaangażowania w przyszłe działania kulturalne).....	36
Zainteresowania.....	36
Wzory spędzania czasu wolnego.....	43
b) Instytucje/osoby - podmioty działające w sferze kultury.....	47
c) Miejsca znaczące w Mieście/Gminie.....	49
d) Identyfikacja potencjału kulturotwórczego - podsumowanie.....	56
e) Pomysły na działania.....	57
Pomysły z warsztatu kreatywnego.....	64
6. Rekomendacje i wnioski ogólne.....	66

## Wstęp

Głównym celem realizowanej diagnozy było poznanie potencjału kulturotwórczego Miasta i Gminy Ryk czyli jego mieszkańców i przestrzeni miejskich. W ramach realizacji diagnozy uzyskano informacje o potrzebach kulturalnych społeczności lokalnej, miejscach ważnych dla społeczności oraz osobach i instytucjach tworzących tkankę kulturową.

Opracowanie diagnozy jest elementem programu „Dom Kultury + Inicjatywy lokalne 2016” realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury. Diagnoza oprócz swych walorów badawczych ma również potencjał dążący do promocji projektu, a także aktywizacji mieszkańców do podejmowania własnych inicjatyw kulturalnych. Celem diagnozy jest to, żeby mieszkaniec mógł *„dowiedzieć się, co chcieliby ludzie, zaproponować im rozwiązanie i gotowy pomysł rozpowszechnić”*<sup>1</sup>.

Punktem wyjścia badań jest poznanie mieszkańców, ich działalności kulturotwórczej i powiązanie jej z przestrzenią Miasta i Gminy. Celem dodatkowym działań, realizowanym już na etapie diagnozy, jest aktywizacja jak największej liczby mieszkańców i włączanie ich do działań diagnostycznych. Diagnoza jest swoistą „mapą” potencjałów kulturotwórczych i animacyjnych w Mieście i Gminie Ryki. Jednocześnie ma być bodźcem do realizacji działań animacyjnych w społeczności lokalnej. W jej realizacji założono partycypacyjny tryb badań, których główną osią były działania realizowane przez badaczy wolontariuszy oraz pracowników Miejsko-Gminnego Centrum Kultury w Rykach. Grupa ta uczestniczyła w spotkaniach i działaniach badawczych, a także samodzielnie je realizowała. Dodatkowo niektóre metody badawcze były realizowane w ramach poszczególnych grup zajęciowych MGCK. Dzięki tym wszystkim działaniom diagnoza ma charakter partycypacyjny i aktywizujący mieszkańców.

---

<sup>1</sup> Wypowiedź osoby w ankiecie internetowej

## Charakterystyka Gminy Ryki

Ryki znajdują się w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Położone są nad niedużą rzeczką Zalesianką. Obecnie Ryki są Gminą miejsko-wiejską z 2 osiedlami i 39 sołectwami. Gmina Ryki sąsiaduje z gminami: Stężycza, Trojanów, Kłoczew, Nowodwór, Ułęż, Żyrzyn oraz Miastem Dęblin.

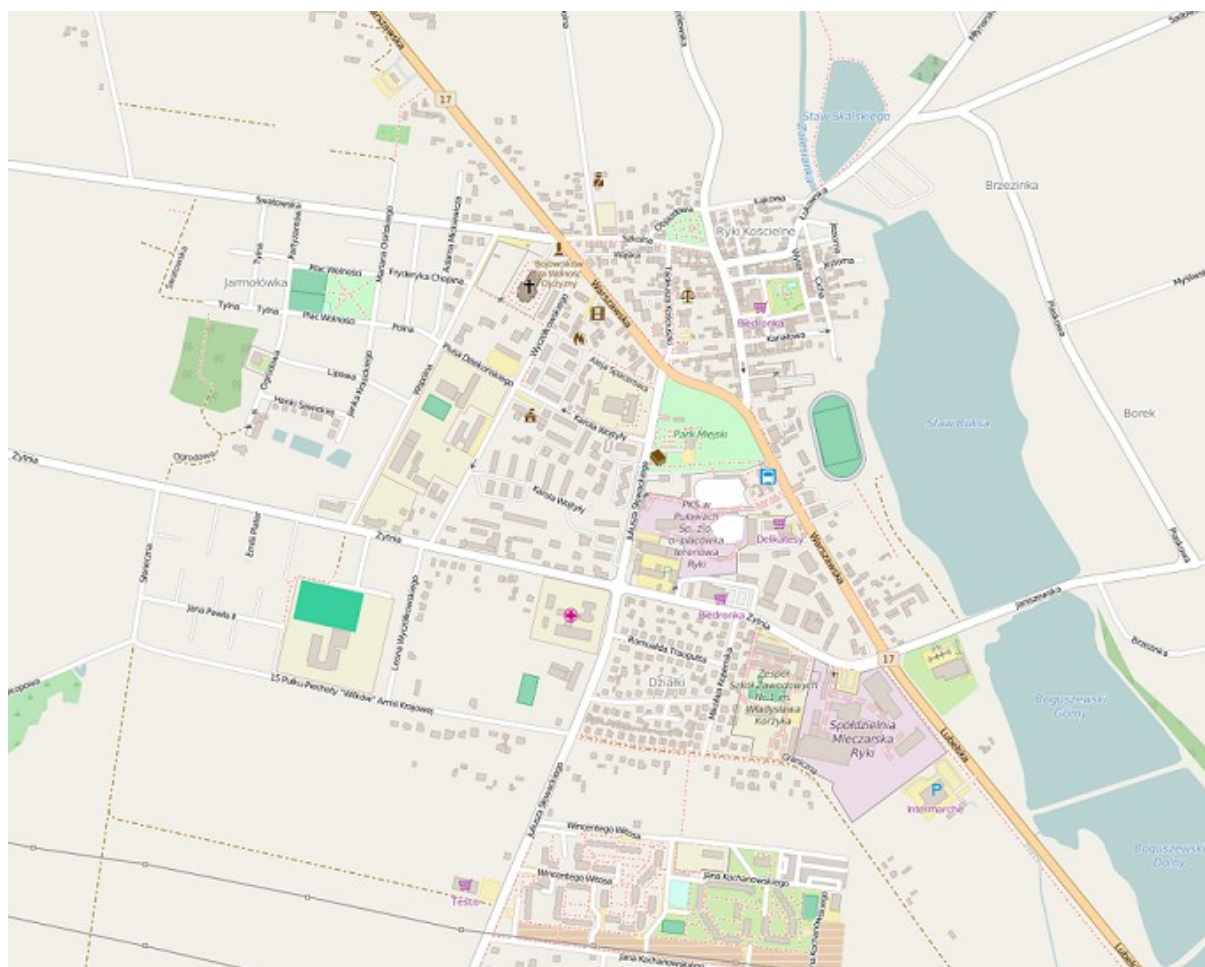
Dla mieszkańców najczęściej Miasto/Gmina Ryki jest miejscem ich urodzenia, nauczenia, miejscem pracy oraz życia towarzyskiego i rodzinnego.

*“Wychowuję się tu od dziecka. Szkołę podstawową, średnią, pierwszą miłość i ślub tylko w naszym kochanym mieście. (Miasto) rozwijało się, rosło i piękniało razem ze mną. Nie wyobrażam sobie życia w innej miejscowości.”*

Wypowiedź osoby wypełniającej ankietę „Przedstaw się”

Według mieszkańców Miasto Ryki są małym, bezpiecznym, spokojnym, przytulnym miejscem. Mieszkańcy czują, że mają możliwość udzielania się społecznie, uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych np. w koncertach. Ceniona jest również historia Miasta i Gminy Ryk - *“Ryki lubię za piękną historię, tradycję i zieleń.”* Mieszkańcy widzą, że Miasto jest coraz bardziej zadbane<sup>2</sup>. Jest to spojrzenie osób przede wszystkim zaangażowanych w działalność społeczno-kulturalną Miasta i Gminy.

<sup>2</sup> Wnioski uzyskane z ankiety „Przedstaw się” realizowanej na warsztacie z mieszkańcami w kwietniu 2016 roku. W warsztacie uczestniczyli przede wszystkim seniorzy, panie z KGW i zespołów śpiewaczy, reprezentanci aktywnie działającej młodzieży oraz inne osoby zainteresowane tematem.



Rysunek 1. Mapa Ryk. Licencja OpenStreetMap

## Krótki zarys historii – Ryki „stolica karpia”

Ryki były kiedyś osadą o wielkich obszarach leśnych (obecnie 16,7% powierzchni Gminy to grunty leśne). Nazwa Ryki jest związana z tym, że zamieszkiwała lasy liczna zwierzyna. Do XVIII wieku Ryki były wsią królewską. W 1782 roku uzyskały prawa miejskie (utraciły je w 1810). W 1836 sprzedano ryckie tereny hrabiemu Janowi Jeziorskiemu, który utworzył 31 stawów hodowlanych, 4 młyny i tartak. Ryki stały się najlepiej prowadzonym w Królestwie Polskim gospodarstwem rybackim i nazwano je „stolicą karpia”. Ostatnią właścicielką Ryk była Marta Ludwika Marchwicka (do 1913 roku). Na rozwój Ryk miało wpływ położenie na trasie Warszawa- Lublin (do Lublina 63 km, do Warszawy 100 km) oraz otwarcie w 1876 roku bocznego odcinka kolei nadwiślańskiej



# KREATYWNI KULTURALNIE



łączącej Dęblin z Łukowem. Ryki były ważnym ośrodkiem ruchu chasydzkiego, co miało również wpływ na jego rozwój. W 1842 roku powstała pierwsza samodzielna Gmina Żydowska. W czasie II wojny światowej ponad 3,5 tysiąca Żydów wywieziono do obozów zagłady w Sobiborze i Treblince. W okresie wojny aktywnie działał na tych terenach ruch oporu. W 1957 roku Ryki uzyskały ponownie prawa miejskie.

## Wartości przyrodnicze Gminy

Okolo 19% powierzchni Gminy Ryki leży w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Pradolina Wieprza”, który obejmuje dolinę rzeki Wieprz. Natomiast w zlewni rzeki Zalesianki znajdują się stawy hodowlane (południowa i wschodnia część Miasta). Na terenie Gminy znajduje się kompleks leśny „Kleszczówka” oraz zlokalizowano 25 pomników przyrody, głównie dębów szypułkowych, modrzewi europejskich. Ponadto warte uwagi są parki podworskie w Zalesiu i Rososzy oraz stawy w Rykach, Sierskowoli, Janiszach, Chrustnem, Swatach i Zalesiu. Miłośnicy ogrodnictwa mają możliwość spędzenia czasu w utworzonym przez osoby prywatne mini Arboretum Daglezja - ogrodu pokazowego Szkołki Roślin Ozdobnych w Rykach.

## Obiekty zabytkowe w Gminie

Na terenie Gminy Ryk znajduje się 79 obiektów zabytkowych (47 na terenie Miasta). Wyróżnione obiekty zabytkowe w Gminie (wybór)<sup>3</sup>:

- Neogotycki Kościół pw. Chrystusa Zbawiciela (1908-1914). Ołtarz główny zdobi obraz Chrystusa na krzyżu Leona Wyczółkowskiego z 1915 r..
- XVIII wieczny pałac zbudowany z przeznaczeniem na rezydencje Stanisława Poniatowskiego.
- Zabytkowy cmentarz parafialny z grobami powstańców styczniowych oraz rodziny Leona Wyczółkowskiego.
- Stare Miasto/Rynek.
- [Chrystus Frasobliwy](#) – figura z XVIII wieku.

<sup>3</sup> <http://teatrnn.pl/ziemianstwo/powiat-rycki/>

- [Głaz narzutowy](#) – pomnik z tablicą upamiętniającą miejsce dawnej świątyni i miejsce złożenia prochów [Stanisława Poniatowskiego](#) – ojca [Stanisława Augusta Poniatowskiego](#) (króla Polski).
- Synagoga Rykach.
- Kościół w Bobrownikach.
- Dwór w Rososzy<sup>4</sup>.

Instytucje/osoby działające w obszarze kultury na terenie Gminy – analiza na podstawie dostępnych źródeł

Po I wojnie światowej w Rykach instytucjonalną działalność kulturalną prowadzono w Domach Ludowych<sup>5</sup>. Odbywały się tam zabawy taneczne czy próby orkiestry. Obecnie działalność społeczno-kulturową na terenie Miasta i Gminy podejmuje wiele podmiotów oraz indywidualnych osób. Działa w Rykach wiele zespołów i artystów związanych z tańcem, muzyką, śpiewem, teatrem, malarstwem, fotografią, rękodziełem, poezją czy pisarstwem.

Obecnie działające podmioty w dziedzinie kultury<sup>6</sup>:

- Miejsko Gminne Centrum Kultury w Rykach (w jego strukturach działa Kino Renesans oraz Domy Ludowe (Brusów, Moszczanka, Lasocin, Stara Dąbia, Nowy Bazanów, Krasnoglina) i świetlice wiejskie i środowiskowe (Ryki, Podwierzbie, Potok, Leopoldów, Sierskowola).
- Biblioteki: Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Rykach (oddział dla dorosłych i dzieci), 4 filie MGBP (w Bobrownikach /budynek OSP/, Moszczance, Rososzy /budynek OSP/, Starym Bazanowie/ budynek OSP/), Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie Filia w Rykach i biblioteka parafialna.

<sup>4</sup> <http://www.polskiezabytki.pl/m/obiekt/1833/Rososz/>

<sup>5</sup> <http://www.ryki-dawniej.com/ry/galerie/miejsca/dom-ludowy>

<sup>6</sup> Strategia rozwoju Gminy Ryki 2016-2022

- Organizacje pozarządowe (wybór) - Towarzystwo Przyjaciół Ryk , Stowarzyszenie na Rzecz Tradycji i Rozwoju Wsi Bazanów „Nowoczesna Pani”, Lokalna Grupa Działania "Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej", Fundacja Obywatelskiego Rozwoju – Ryki, Stowarzyszenie Kulturalne im. L. Wyczółkowskiego, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży Przy Parafii Najświętszego Zbawiciela, Towarzystwo Wspierania Edukacji i Kultury „Tradycja”, Stowarzyszenie Integracji Społecznej Gminy Ryki, Fundacja Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Wykluczonych Społecznie „Być”, Związek Inwalidów Wojennych RP oddział w Rykach, Światowy Związek Żołnierzy AK Koło w Rykach, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło w Rykach, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Rejon Ryki, Miejsko-Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Rykach, Związek Harcerstwa Polskiego, Związek Nauczycielstwa Polskiego - Oddział w Rykach, Koło Pszczelarzy w Rykach.
- Koła Gospodyń Wiejskich – Bazanów, Bobrowniki, Brusów, Edwardów, Lasocin, Leopoldów-Karczmiska, Moszczanka, Niwa Babicka, Nowa Dąbia, Stara Dąbia, Nowy Dęblin, Ogonów, Oszczywilk, Ownia, Rososz, Potok, Ryki, Ryki II, Sierskowola, Sierskowola II, Swaty, Sędowice, Zalesie.
- Ochotnicza Straż Pożarna – pod opieką są Świetlice OSP: Bobrowniki, Budki Kruków, Chrustne, Leopoldów Karczmiska, Niwa Babicka, Nowa Dąbia, Oszczywilk, Ownia, Rososz, Sierskowola, Sędowice, Stary Bazanów, Swaty, Zalesie.



Zdjęcie 1. Świetlica w Sierskowoli. Foto: Marta Nazaruk-Napora

- Kółka Rolnicze – pod opieką jest Świetlica Wiejska – Stara Dąbia.
- Świetlice środowiskowe - 3 świetlice osiedlowe na terenie Miasta (MGCK - ul. Kościuszki, Os. Kochanowskiego-Witosa, Spółdzielnia Mieszkańcowa – ul. K. Wojtyły).



Zdjęcie 2. Świetlica środowiskowa. Foto: Marta Nazaruk-Napora

- Świetlice w Gminie (nazywane kiedyś Domami Ludowymi): Brusów, Krasnoglina, Lasocin, Moszczanka, Nowy Bazanów, Potok, Podwierzbie, Kleszczówka (podlega MGCK).
- Kościoły – chóry, zespół wokalny „Niebieskie owieczki”, harcerstwo.
- Szkoły – liczne zajęcia pozalekcyjne - koła zainteresowań, zajęcia rekreacyjno-sportowe, zajęcia specjalistyczne wspierające uzdolnienia (wokalne, taneczne, muzyczne, nauka gry na instrumentach – fortepian, plastyczne, artystyczne), chór szkolny, zespół instrumentalny.
- Pracownia Orange w Rykach (znajduje się w pomieszczeniach świetlicy środowiskowej przy ul. Kościuszki zarządzanej przez MGCK).
- Prasa papierowa/internetowa – gazeta „Tygodnik Powiśla”, „Twój Głos”, [www.naszeryki.pl](http://www.naszeryki.pl), [www.LRY24.pl](http://www.LRY24.pl), [www.rykidawniej.com](http://www.rykidawniej.com).
- Zespoły – Dziecięcy Zespół Tańca Ludowego „Ryki” w ZSO nr 1 w Rykach, Kapela Ludowa „Rykowiacy” w ZSO nr 1 w Rykach, Zespół Tańca Ludowego „Ryki” przy MGCK, Zespół wokalny „Przyjaciele Przedszkola” w Przedszkolu nr 2 w Rykach, Zespół wokalny „Iskierki” przy MGCK, Chór Seniora „Relaks” przy MGCK,

Rodzinna Kapela „Pośpiechy”, Orkiestra Dęta OSP w Rykach, Prywatne Ognisko Muzyczne, Zespół śpiewaczy „Pelagia” w Leopoldowie, Zespół Śpiewaczy KGW – Rososz, Zespół Śpiewaczy KGW – Moszczanka, Zespół Śpiewaczy KGW – Bobrowniki, Zespół Śpiewaczy „Niwka” - Niwa Babicka, Zespoły Śpiewacze: Oszczywilk, Bazanów, Karczmiska, Sierskowola, Ownia, Swaty, Nowa Dąbia, Brusów oraz Pary taneczne w Bazanowie, młodzieżowe zespoły instrumentalno-wokalne przy MGCK oraz kapele instrumentalne.

- Zespoły teatralne – Szkolny Teatrzyk Kukielkowy w ZSO nr 2 w Rykach, Szkolny Teatr „Pleciuga”/ „Teatralni” w ZSO nr 1 w Rykach, Teatr „Dosoboty” i Teatr „Kociaki” - przy MGCK, Jednoosobowy Teatr Kacpra Gugąły przy MGCK, Teatry obrzędowe: Karczmiska, „Pelagia”.
- Kabaret - „To i owo” Bazanów.

Na podstawie Strategii Rozwoju na terenie Gminy istnieje dobrze rozwinięta sieć świetlic wiejskich, łącznie 29 placówek. W Gminie Ryki organizowanych jest wiele zawodów/imprez sportowych, zarówno o zasięgu lokalnym, powiatowym, wojewódzkim jak i ogólnopolskim. W Gminie Ryki odbywają się różne festyny, pikniki oraz wydarzenia kulturalne np. „Dni Ryk” – festiwal kultury Ziemi Ryckiej. Celem działalności kulturalnej na terenie Gminy jest wspieranie i promowanie twórczości regionalnej, prezentowanie osiągnięć artystycznych bez względu na wiek, a także wyrównywanie i upowszechnianie dostępu do polskiej twórczości artystycznej. Rolą organizowanych Festiwali jest integracja społeczności lokalnej, zapoznawanie z tradycją, sztuką, kulturą i historią Miasta/regionu.

Wykaz cyklicznych imprez organizowanych w Gminie Ryki <sup>7</sup> (realizowanych i współrealizowanych przez MGCK):

- Powitanie Nowego Roku.
- Koncert Noworoczny.
- Karnawał Staropolski „*Kultura, Tradycje, Zwyczaje Ziemi Ryckiej*”.
- Rodzinka PRL - impreza kabaretowa.
- Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja.
- Dzień Animatora Kultury – Koncert „*Najlepsi z najlepszych*”.
- Sobótka w Bobrownikach.
- Ogólnopolski Przegląd Zespołów Rockowych „*Rykwisko Live*”.
- Dni Ryk – „*Święto Karpia z Pradoliny Wieprza*”, połączone z Świętem Plonów.
- Dzień Seniora – „*Wdzięczność muzyką i tańcem wyrażona*”.
- Rocznica Odzyskania przez Polskę Niepodległości.
- Muzyczne Mikołajki.
- Miejsko-Gminna Wigilia Tradycja, Kultura, zwyczaje „*Ziemi Ryckiej*”.
- Regionalny Przegląd Kapel i Zespołów Śpiewaczych.
- Spotkanie integracyjne seniorów „*Dzień miłego klimatu*”.
- Koncert Charytatywny „*Potrafimy być tu razem*”.
- Koncert Papieski.
- „*Weekend z LRY*”.

<sup>7</sup> Strategia rozwoju Gminy Ryki s.61

- Różne konkursy i turnieje – recytatorskie, teatralne, piosenki.
- Wernisaże.
- Spektakle teatrów zawodowych.
- Recitale.

W Mieście i Gminie na rzecz kultury działa wiele osób, w szczególności związanych z pielęgnowaniem tradycji regionalnej.

Tabela 1. Lista osób działających w kulturze.

Kategoria	Osoby <sup>8</sup>
Rzeźba	Witold Cejko, Tadeusz Kamela
Twórcy zajmujący się haftem i koronką	Wiesława Gazda, Stanisława Stoń, Halina Piwońska, Henryka Żaczek, Janina Warowna, Barbara Jaworska, Kazimiera Rogala, Stanisława Jawoszek, Zofia Flak, Zofia Kania
Twórcy zajmujący się malarstwem	Bogdan Grudniak, Roman Kostyra, Agnieszka Jakubik, Teresa Piesio, Marianna Rodak, Magdalena Bagrowska, Barbara Stępnicka, Grażyna Kurek, Mieczysław Jeżewski
Twórcy zajmujący się kowalstwem artystycznym	Bogdan Cieślak
Fotografia	Henryk Moniszko, Barbara Kuty, Dariusz Szulik, Jerzy Wojtaś, Krzysztof Dzieciół, Lidia Jaroń
Rękodzieło artystyczne	Jadwiga Kuchnio, Bożena Szafrąnska
Twórczość literacka	Janina Ostrzyżek, Halina Krotowska, Eugeniusz Maciaszek, Zbigniew Lipski, Krystian Pielacha, Andrzej Maśkiewicz, Maria Łukasik, Krystyna Czajka, Barbara Kwiatkowska, Hanna Witek, Bogumiła Porowska, Monika Mierzwińska, Agnieszka Wnuk, Monika Dąbrowska, Joanna Makulec, Tadeusz Budziak, Mirosław Sulej, Beata Szurowska, Halina Musińska, Małgorzata Łuszkiewicz, Andrzej Cieśla
Muzyka	Bartosz Pawlik, Wanda Mróz (solistka ludowa), Genowefa Kurant (solistka

<sup>8</sup> <http://www.ryki.powiat.pl/kultura-i-oswiata/tworcy-ludowi.html>

	ludowa), Kamil Polak, Krzysztof Piątek, Grzegorz Walasek, Aleksandra Piątek, Grzegorz Pośpiech, Waldemar Pośpiech, Krzysztof Pośpiech, Marek Janic, Paweł Grudniak, Joanna Gąska, Ewa Jagiełło, Małgorzata Beczek, Martyna Wojtaś
Teatr	Kacper Gugąła (aktor, recytator), Joanna Zakrzewska (instruktor ds. teatru i żywego słowa), Bogumiła Porowska (aktor, instruktor ds. teatru i żywego słowa)

## Koncepcja badawcza

Diagnozę przeprowadzono w kwietniu i maju 2016r., a działania zostały oparte na założeniu ścisłej współpracy z grupą wolontariuszy/badaczy - mieszkańców Gminy i pracowników MGCK. Dzięki włączeniu ich w prace, udało się uzbierać nie tylko obszerny materiał do analizy, ale także dotrzeć do osób niemających bezpośrednio styczności z MGCK. Wolontariusze spoza MGCK, choć nie było ich wielu, stanowili oś realizowanych badań, dzięki nim możliwe było pozyskanie materiału jakościowego. Osoby te stanowią także grupę osób chętnych i otwartych na współpracę z MGCK, mających pomysły i chęć wpływu na rzeczywistość, można spokojnie powiedzieć, że są znaczącym kapitałem osobowym dla tej instytucji.

## Pytania badawcze

Głównym celem działań badawczo-animacyjnych było opracowanie diagnozy potencjału kulturalnego mieszkańców Gminy Ryki. Problematyka szczegółowa została rozbita na bloki tematyczne dotyczące osób, instytucji i grup nieformalnych działających w Gminie, zainteresowań i sposobów spędzania czasu wolnego oraz stopnia zaangażowania do podejmowania samodzielnych inicjatyw przez mieszkańców. Istotą badań była również identyfikacja i odkrycie nowych miejsc kulturotwórczych w Gminie Ryki. Podsumowaniem badań było zebranie pomysłów na działania związane z kulturą na terenie Gminy.

Pytania szczegółowe (z podziałem na bloki tematyczne):

## **Blok A Podmioty działający w sferze kultury w Gminie Ryki**

- Jakie instytucje (państwowe i komercyjne), grupy nieformalne czy osoby działają w sferze kultury i animacji działań społecznych? Kto je reprezentuje? Jaką mają formę? Czy są to mieszkańcy czy instytucje?
- Jakie są relacje pomiędzy podmiotami działającymi w sferze kultury? Co wiedzą o sobie? Jak współpracują?
- Jakie działania są realizowane przez instytucje/grupy nieformalne i mieszkańców? Jakie działania instytucjonalne i inicjatyw oddolne są podejmowane w Gminie Ryki? Czy działania są zbieżne czy rozchodzą się w różnych kierunkach?
- Jakie jest zaplecze techniczne, miejsca, z których korzystają mieszkańcy?
- Jaki jest wymarzony dom kultury?

## **Blok B Mieszkańcy Gminy Ryki**

- Jaki mieszkańcy mają stosunek do działań w sferze kultury? Co rozumieją poprzez działalność w sferze kultury? Jak rozumiana jest kultura przez mieszkańców?
- Jakie grupy są niewidoczne lub potrzebujące wsparcia w sferze kultury?
- Jak otwarta jest społeczność? Jakie obszary ich motywują do działania?
- Jakie są obecnie sposoby spędzania czasu wolnego (codziennego, weekendowego, wolnego od szkoły, urlopowego) przez mieszkańców? W jaki sposób spędzają czas, z kim, w jakiej przestrzeni? Jakie są wymarzone sposoby spędzania czasu wolnego w mieście?
- Jakie mają zainteresowania?

## **Blok C Identyfikacja i odkrycie nowych miejsc kulturotwórczych**

- Jakie miejsca są kulturotwórcze? Jakie miejsca mają potencjał kulturotwórczy?
- Jaka jest charakterystyka przestrzeni Miasta? Jak odczuwają Miasto/Gminę mieszkańcy?
- W jakich miejscach najczęściej spędzają czas poszczególne grupy społeczne (dzieci,

młodzież, studenci, rodzice małych dzieci, dorośli, starsze osoby, niepełnosprawni)?

- Gdzie spędzają czas wolny w mieście, na terenie Gminy?

## **Blok D Identyfikacja potencjału kulturotwórczego w Gminie Ryki**

- Jakie działania dla mieszkańców powinny być zorganizowane, żeby ludzie razem spędzali czas/podejmowali wspólnie inicjatywy? Jakie są pomysły na wydarzenia, akcje dla innych mieszkańców Miasta?
- Jakie są realizowane działania oddolne (działania mieszkańców, nieinstytucjonalne)?
- Jakie są zainteresowania oraz podejmowane formy aktywności w zakresie kultury?
- Jakie są osoby w Gminie, grupy nieformalne, instytucje, organizacje pozarządowe, które mają pomysły na „niestandardowe” działanie w sferze kultury?
- Co sprawia, że ludziom chce się działać?

## **BLOK E Prezentacja działalności MGCK w Rykach**

- Jakie działania podejmuje MGCK na terenie Miasta i Gminy?
- Jakie zasoby personalne, techniczne, przestrzeni posiada MGCK?
- Jaka jest znajomość oraz ocena obecnej działalności MGCK?
- Jakie są źródła informacji o działalności MGCK?

### Metody i techniki badawcze (wraz z zastosowanymi narzędziami)

Wykorzystane narzędzia zostały zaczerpnięte z doświadczeń z zakresu socjologii, antropologii, etnografii oraz kulturoznawstwa. Opierają się na danych jakościowych, ale i ilościowych, oraz zasadzie triangulacji metod i narzędzi, co pozwala najpełniej opisać i zdiagnozować potencjał kulturotwórczy Miasta i Gminy Ryki. Zebrany materiał, dzięki temu, uzupełnia się i jest możliwe głębsze przeanalizowanie problematyki badawczej.

Z założenia realizacja diagnozy w projekcie „Kreatywni kulturalnie” miała być partycypacyjna i oparta na działaniach wolontariuszy-badaczy, a przez to aktywizująca mieszkańców. W trakcie realizacji działań łączono techniki badawcze z animacyjnymi. Zastosowano również narzędzia z zakresu design thinking. Niektóre narzędzia są autorskie, dopasowane do idei programu „Dom Kultury + Inicjatyw Lokalne 2016” oraz opracowania diagnozy w mieście i Gminie Ryki. W trakcie działań zestaw narzędzi modyfikowano zależnie od potrzeb. Zbieranie materiałów dopasowano do procesu animacyjnego, dlatego też i narzędzia w pełni dopasowywano do sytuacji.

Zestaw zastosowanych narzędzi badawczych:

- Ankieta papierowa i internetowa – kwestionariusz ankiety pozwalający na zebranie danych ilościowych i uzyskanie podstawowych informacji na temat opinii mieszkańców bez ich pogłębiania. Ankieta zastosowana była w dwóch formach, pozwalających na dotarcie do nieco innych grup mieszkańców – papierowej i elektronicznej.
- Ankieta “wydzieranka” – prosty kwestionariusz zbudowany w postaci kuponu, na którym odpowiedzi zaznacza się poprzez naddarcie odpowiedniego miejsca. Ankieta zajmuje bardzo mało czasu i jest idealna do zastosowania na różnego rodzaju imprezach masowych. Zawiera 4 pytania<sup>9</sup>.
- Ankieta rysunkowa „Przedstaw się” – ankieta pozwala na nietypowe zadanie pytań, dzięki częściowo rysunkowej formie i kontekstowi przedstawiania się pozwala dotrzeć do wielu informacji w przyjemny dla respondenta sposób. Odpowiedzi nie są w żaden sposób podzielone w kafeterie, każdorazowo respondent ma pełną dowolność odpowiedzi, stąd wyników tej ankiety nie da się potraktować jako wyników ilościowych. Ankieta została zastosowana podczas warsztatu kreatywnego otwierającego działania diagnostyczne.
- Warsztat kreatywny – warsztat oparty na aktywnych metodach pracy w grupie, pozwalający wspólnie dotrzeć do interesujących nas odpowiedzi i informacji, a także

<sup>9</sup> Inspiracją był kupon. Źródło: <http://stocznia.org.pl/narzedzia-do-ewaluacji-projektow-w-dziedzinie-edukacji-kulturalnej/>

poszukiwać rozwiązań. Warsztat dostarcza danych jakościowych. Zrealizowano dwa warsztaty kreatywne - na otwarcie i na zamknięcie działań.



Zdjęcie 3. Warsztat kreatywny w kwietniu. Foto: Marta Nazaruk-Napora



Zdjęcie 4. Warsztat kreatywny w kwietniu. Foto: Marta Nazaruk-Napora



Zdjęcie 5. Warsztat kreatywny w maju. Foto: Marta Nazaruk-Napora



Zdjęcie 6. Zdjęcie 7. Warsztat kreatywny w maju. Foto: Marta Nazaruk-Napora

- Wywiad indywidualny pogłębiony – jedna z podstawowych metod jakościowych. Wywiad pogłębiony to rozmowa na temat zaplanowanych z góry zagadnień. Pytania nie są sformułowane w konkretny sposób, ani nie wymagają wyboru odpowiedzi z kafeterii. Istotą takiego wywiadu jest rozmowa i dopytywanie w interesujących kwestiach.
- Wywiad fokusowy – kolejne istotne źródło danych fokusowych. Metoda ta polega na przeprowadzeniu wywiadu z grupą osób, podobnie jak w wywiadzie indywidualnym, scenariusz fokusa opiera się na swobodnej rozmowie realizowanej wokół zaplanowanych zagadnień. Zaletą takich wywiadów jest specyfika dynamiki grupowej, sprawiającej, że rozmówcy wzajemnie prowokują się do kolejnych wypowiedzi, kierują rozmowę na kolejne tematy, dyskutują.



- Prace plastyczne – obrazy czasu wolnego. Technika zaproponowana do wykorzystania w pracy z grupami zajęciowymi, pozwalająca na uwzględnienie w analizie perspektywy najmłodszych i jednocześnie uniknięcie, mało skutecznego w tej grupie wiekowej, pytania wprost. Technika dostarczyła danych jakościowych.



Zdjęcie 9. Rysunki dzieci. Fot. Marta Nazaruk-Napora

## Realizacja badań

Badania realizowano różnorodnymi metodami opierając się w ich doborze w dużej mierze na możliwościach grupy badaczy-wolontariuszy i pracowników MGCK. Podstawowymi narzędziami dla realizacji tej analizy były: ankieta (on-line i papierowa), wywiad pogłębiony indywidualny, wywiad fokusowy, warsztat kreatywny oraz spacer badawczy. Wszystkie pozostałe zastosowane metody pozwalały na uzupełnienie informacji, ale miały też duży walor animacyjny. Dostarczały danych jakościowych. Pozwalały pracownikom i wolontariuszom na wyjście do mieszkańców i już poprzez zadawanie pytań, aktywizowały mieszkańców Miasta i Gminy do myślenia o kulturze i udziału w niej.

Badanie nie było reprezentacyjne i nie należy uogólniać wniosków dla wszystkich mieszkańców Gminy czy Miasta Ryki. Analiza ankiet, w tym i analiza porównawcza, mają za

zadanie przybliżyć opinie mieszkańców odnośnie potrzeb kulturalnych i potencjału mieszkańców. Dane jakościowe natomiast pozwoliły na pogłębienie i wyjaśnienie niektórych sądów, a także na uzupełnienie informacji pochodzących z ankiet.

Wszystkie badania były realizowane od marca do maja 2016 roku. Przeszkolenie wstępne, koncepcję badawczą i niniejszy raport przygotowały badaczki, natomiast badania realizował zespół wolontariuszy i pracowników MGCK. Badania realizowano na terenie Miasta Ryki oraz w Gminie. Ankieta on-line była dostępna dla mieszkańców całej Gminy.

W tabeli została przedstawiona ilość zebranego materiału ze względu na zastosowane narzędzia badawcze.

Tabela 2. Zestawienie narzędzi wraz ilością zebranego materiału.

Narzędzie badawcze	Ilość
Ankieta papierowa	54 ankiet
Ankieta on-line	63 ankiet
Ankieta „wydzieranka”	195 ankiet
Ankieta „przedstaw się”	31 sztuk
Warsztat kreatywny	2 spotkania (3-godzinne)
Wywiad indywidualny pogłębiony	22 wywiady: 11 Sierskowola, 11 Ryki
Dzienniczki	2 sztuki
Spacer badawczy	1 spacer
Wiszące pytanie	7 plakatów
Wywiady fokusowe	6 wywiadów: KGW Sierskowola, Rososz, Bazanów, działacze społeczni, pracownicy MGCK, mieszkańcy Ryk.
Obrazy czasu wolnego	12 sztuki
Ankieta dla pracowników	5 sztuk
Twarze Ryk	7 sztuk

Realizacja diagnozy rozpoczęła się w marcu od spotkania pracowników MGCK, osób opracowujących diagnozę oraz opiekuna z ramienia Narodowego Centrum Kultury<sup>11</sup>. Przeprowadzono wtedy wywiad z pracownikami MGCK oraz ustalono plan działania dla realizacji diagnozy. W kwietniu zorganizowano spotkanie z elementami warsztatowymi (warsztat kreatywny otwierający), na którym uczestniczyło ponad 30 osób (młodzież, seniorzy z zespołów śpiewaczych, KGW i UTW, osoby niezależne oraz pracownicy MGCK).

<sup>11</sup> <http://mgck.ryki.pl/projekt-dom-kultury-ruszy/>

Warsztatowo pracowano nad ogólnymi opiniami odnośnie wydarzeń kulturalnych w Rykach i Gminie, mapą osób, instytucji oraz miejsc istotnych dla Miasta i Gminy Ryki<sup>12</sup>.

Warsztat kreatywny rozpoczął też cykl 4 spotkań wolontariackiej grupy badawczej. Pierwsze spotkanie wprowadzało metodę wywiadu indywidualnego pogłębionego, którą następnie wolontariusze wykorzystywali w swoich pracach badawczych. Pracownicy MGCK zaangażowali się natomiast w zbieranie materiału za pomocą technik zaplanowanych dla grup zajęciowych: obrazów czasu wolnego, dzienniczków. Dzięki pracy wolontariuszy i realizacji przez nich wywiadów w swoich środowiskach, możliwe było dotarcie do osób mniej lub w ogóle niezwiązanych z MGCK.

W kwietniu wraz z pracownikami i wolontariuszami odbył się spacer badawczy po mieście Ryki<sup>13</sup>. Na spacerze zwracano uwagę na miejsca ważne dla mieszkańców, sentymentalne czy też miejsca, które budzą niechęć.



Zdjęcie 10. Spacer badawczy po mieście. Foto: MGCK w Rykach.

W maju pracownicy MGCK wyszli w teren (na Targ) promując projekt oraz zbierając materiał do diagnozy – „Kreatywni Kulturalnie w terenie - tym razem spotkaliśmy się z mieszkańcami na targu miejskim, gdzie zachęcaliśmy do udziału w naszej akcji”<sup>14</sup>. Akcja ta spotkała się z entuzjazmem mieszkańców, jak i samych pracowników MGCK.

<sup>12</sup> Relacja ze spotkania: <http://mgck.ryki.pl/gmina-ryki-kwitnie-kreatywnymi-kulturalnie-mieszkancami/>

<sup>13</sup> Relacja ze spotkania: [https://www.facebook.com/permalink.php?story\\_fbid=197509300636195&id=173605206359938](https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=197509300636195&id=173605206359938)

<sup>14</sup> Relacja ze spotkania: [https://www.facebook.com/permalink.php?story\\_fbid=214428018944323&id=173605206359938](https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=214428018944323&id=173605206359938)



Zdjęcie 11. Akcja na targu w Rykach. Foto: MGCK w Rykach.

W pracowni Orange (w maju) zrealizowano warsztat kreatywny zamykający z wolontariuszami oraz mieszkańcami Miasta i Gminy. Uczestniczyły w nim osoby zaangażowane w różne działania społeczno-kulturowe, także podejmujące samodzielne inicjatywy oddolne, oraz mieszkańcy reprezentujący różne grupy wiekowe. Na warsztacie pracowano nad mapami grup społecznych i miejsc znaczących dla mieszkańców, tworzone osoby poszczególnych grup, rozmawiano o potrzebach mieszkańców w zakresie społeczno-kulturalnym oraz utworzono przykładowe oferty działań kulturalnych dla wybranych grup.

Wszystkie informacje dotyczące realizacji diagnozy były zamieszczane w aktualnościach na stronie MGCK, na profilu na Facebook-u – *Kreatywni kulturalnie i MGCK Ryki*, stronie internetowej Pracowni Orange oraz [www.lry24.pl](http://www.lry24.pl).

## Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Rykach – charakterystyka instytucji

Głównym ośrodkiem życia kulturalnego w Rykach jest Miejsko-Gminne Centrum Kultury (MGCK), który prowadzi szeroką działalność na wielu płaszczyznach - organizacja



# KREATYWNI KULTURALNIE



i koordynacja imprez kulturalnych, realizacja zajęć, upowszechnianie wiedzy i kultury np. lokalnej. MGCK utworzony został na początku lat siedemdziesiątych, jako Powiatowy Dom Kultury, w 1975 przekształcony został na Miejski Dom Kultury. Przez kolejne lata zmieniał nazwy i zasięg swojej działalności. W 1990r. W strukturę organizacyjną Ośrodka weszła działalność Kina „Renesans”, które w 2015r. zostało zmodernizowane i zcyfryzowane ze środków PISF. W 1997r. Na bazie zlikwidowanych zakładów budżetowych tj. MGCK i MGBP w strukturę MGCK weszła także Biblioteka i Filie Biblioteczne w terenie (stan ten utrzymywał się przez 10 lat). Od 1995r. MGCK prowadziło działalność wydawniczą „Miesięcznika Ryckiego”.

Misja MGCK<sup>15</sup>:

*Miejsko-Gminne Centrum Kultury - klasycystyczny pałac, historyczne centrum Ryk  
Miejsce otwarte i przyjazne, gdzie zaczyna się czas i przestrzeń tutejszej kultury - muzyka,  
taniec, plastyka, teatr, film, folklor i regionalizm - przestrzeń, w której odnajdziesz siebie...*

MGCK w Rykach jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, wpisaną w Rejestr Instytucji Kultury Gminy Ryki Nr I/2009. Gmina sprawuje mecenat nad działalnością kulturalną MGCK, polegający na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, działań i inicjatyw kulturalnych oraz na ochronie dziedzictwa kultury. Podstawowym celem działalności MGCK w Rykach jest przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz jej rozwijanie na terenie miasta i gminy Ryki.

Działalność Miejsko-Gminnego Centrum Kultury zmierza do szerokiego włączenia społeczeństwa w wielowymiarowy proces edukacji, aktywizacji i integracji, nadający sens życiu na tle przemian cywilizacyjnych, społecznych i kulturowych. Inspirowanie dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów do różnych form aktywności artystycznej, kulturalnej i społecznej ma za zadanie przeciwdziałać społecznemu wykluczeniu. To także wyraz troski o zapewnienie mieszkańcom Gminy Ryki godnego miejsca w społeczeństwie obywatelskim.

MGCK rozpoczyna rok kulturalno - oświatowy 1 września każdego roku kalendarzowego. W stałych, cyklicznych i doraźnych formach pracy rozwija indywidualne zainteresowania kulturalne, upowszechnia różne dziedziny kultury i sztuki: taniec ludowy i towarzyski, muzykę, teatr, plastykę i film, uwzględnia wydarzenia historyczne, społeczne i

<sup>15</sup>Gmina Ryki 2010-2014, E. Gorzkowska, Ł. Wiraszka, H. Witek, B. Porowska, Ryki 2014



# KREATYWNI KULTURALNIE



kulturalne, promuje dobrą rozrywkę. MGCK prowadzi ok. 30 stałych form pracy, zrzeszających około 500 osób. W ciągu roku jest organizatorem i współorganizatorem ponad 250 różnorodnych imprez i wydarzeń (okolicznościowe, masowe, koncerty w wykonaniu zespołów amatorskich i zawodowych, turniejów bądź przeglądów o różnorodnej tematyce, imprez w ramach wypoczynku letniego i zimowego, wystaw w Galerii MGCK, imprez rozrywkowo-wypoczynkowych, spotkań, odczytów, sesji popularno – naukowych, bądź innych form działalności oświatowej, które gromadziły około 45 tys. widzów i uczestników. W realizacji zadań instytucja szeroko współpracuje z Urzędem Miejskim i Radą Miejską w Rykach, Starostwem Powiatowym w Rykach oraz z innymi placówkami kulturalno-oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi, firmami, zakładami pracy i stowarzyszeniami na terenie miasta, gminy, powiatu, regionu i kraju.



Zdjęcie 12. Siedziba MGCK w Pałacyku. Foto: Marta Nazaruk-Napora



Zdjęcie 13. Siedziba kina „Renesans”. Foto: Marta Nazaruk-Napora



Zdjęcie 14. Sala wystawowa. Foto: Marta Nazaruk-Napora



Zdjęcie 15. Sala w siedzibie MGCK w Pałacyku. Foto: Marta Nazaruk-Napora

## Działalność MGCK

Centrum prowadzi stałe, cykliczne i doraźne formy pracy, które mają za zadanie: „rozвивać indywidualne zainteresowania kulturalne, upowszechniać różne dziedziny kultury i sztuki: taniec ludowy i towarzyski, muzykę, teatr, plastykę i film, uwzględniać wydarzenia historyczne, społeczne i kulturalne, promuje dobrą rozrywkę”<sup>16</sup>.

Tabela 3. Prezentacja działalności MGCK.

Kategorie działalność MGCK	Prezentacja działalności MGCK (wydarzenia i imprezy kulturalne)
Konkursy, przeglądy	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizacja Wojewódzkiego Festiwalu Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Śpiewający słowik” od 2007 roku.</li> <li>• Ogólnopolski Konkurs Recytatorski. Eliminacje Powiatowe dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i dorosłych</li> <li>• Ogólnopolski Konkurs Recytatorski „Przebudzeni do życia”. Eliminacje powiatowe dla gimnazjalistów.</li> <li>• Wojewódzki Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych. Eliminacje Powiatowe dla amatorskich teatrów /uczestnicy do 18 roku życia/.</li> <li>• Wojewódzki Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Śpiewający słowik”. Eliminacje Powiatowe dla dzieci i młodzieży /w wieku 6-20 lat/.</li> <li>• Mały Konkurs Recytatorski. Eliminacje Powiatowe dla uczniów szkół podstawowych.</li> <li>• Przegląd piosenki przedszkolnej. Miejsko-Gminny Przegląd dla dzieci w wieku przedszkolnym.</li> <li>• Miejsko-Gminny Konkurs Recytatorski dla dzieci w wieku przedszkolnym.</li> <li>• Jesienny Konkurs Recytatorski. Eliminacje Powiatowe dla dzieci w wieku szkolnym.</li> <li>• Wojewódzki Konkurs dla Młodych Instrumentalistów. Eliminacje Powiatowe dla dzieci w wieku szkolnym.</li> </ul>

<sup>16</sup> <http://mgck.ryki.pl/o-nas/>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Eliminacje Rejonowe do Wojewódzkiego Przeglądu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Lublinie dla powiatu ryckiego i puławskiego.</li> </ul>
Imprezy cykliczne	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Miejsko-Gminny Przegląd Zespołów Śpiewaczych.</li> <li>• Najlepsi z najlepszych - impreza podsumowująca wydarzenia i osiągnięcia kulturalne danego roku kulturalno – oświatowego.</li> <li>• Ogólnopolski Przeglądu Kapel Rockowych pn. "RYKOWISKO LIVE".</li> <li>• Dożynki Gminne połączone z Dniami Ryk</li> <li>• Muzyczne Mikołajki</li> <li>• Wigilia w Rykach.</li> <li>• Obchody świąt państwowych.</li> </ul>
Wernisaże	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wystawy sztuki amatorskiej i profesjonalnej.</li> </ul>
Kino	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizacja seansów filmowych.</li> </ul>
Przedstawienia, koncerty	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spektakle teatralne w wykonaniu aktorów zawodowych i grup amatorskich (w tym wyjazdowe).</li> <li>• Koncerty zespołów zawodowych i amatorów (w tym wyjazdowe).</li> </ul>
Inna działalność	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizacja i prowadzenie wycieczek kulturowo-krajoznawcze</li> <li>• Realizacja imprez zleconych.</li> <li>• Wynajęcie sal i pomieszczeń.</li> </ul>

Wokół Centrum skupione są zespoły śpiewacze, szczególnie z okolicznych Kół Gospodyń Wiejskich. MGCK posiada w swoich zasobach kadre instruktorską z przygotowaniem specjalistycznym – muzycznym, tańca, rytmiki, teatru, kultury słowa żywego oraz filmu. Zajęcia są prowadzone przede wszystkim dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych/seniorów. Obszar działalności jest skoncentrowany na oferowaniu zajęć teatralnych, recytatorskich, tanecznych, muzycznych i plastycznych. Osoby dorosłe otrzymują od MGCK wsparcie w obszarach związanych z pielęgnowaniem tradycji.

Tabela 4. Zajęcia prowadzone w MGCK wraz z podziałem na grupę wiekową.

Grupa wiekowa	Oferta
Dzieci	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zajęcia taneczne (taniec towarzyski) – „Mali Przyjaciele”, „Mali Przyjaciele II”</li> <li>• Zajęcia plastyczne</li> <li>• Zajęcia wokalne – zespół „Iskierki”</li> <li>• Zajęcia teatralne – „Kociaki”</li> <li>• Recytacja</li> </ul>

Młodzież	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zajęcia świetlicowe</li> <li>• Zajęcia taneczne – „Rytm”</li> <li>• Zajęcia plastyczne</li> <li>• Recytacja</li> <li>• Zajęcia muzyczne</li> <li>• Zajęcia teatralne – „Dosoboty”</li> </ul>
Dorośli	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zajęcia plastyczne</li> <li>• Zespół Tańca Ludowego „RYKI”</li> <li>• Zespół Śpiewaczy „Pelagia”</li> <li>• Wsparcie w działalności artystycznej zespołów śpiewaczych KGW</li> </ul>
Seniorzy	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chór Seniora „Relaks”</li> <li>• Zespół Śpiewaczy „Pelagia”</li> <li>• Zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku (wykłady, spotkania, zajęcia regionalne, wernisaże, warsztaty artystyczne, wycieczki krajoznawcze, okolicznościowe wieczorki i zabawy)</li> <li>• Wsparcie w działalności KGW</li> </ul>

Według pracowników (informacje na podstawie ankiety) MGCK współpracuje z KGW, Fundacją Orange, szkołami, przedszkolami, uczelnią, samorządami Gminy i powiatu, instytucjami upowszechniania kultury (lokalnie, na poziomie województwa, kraju i <sup>17</sup>międzynarodowo), zakładami pracy (Spółdzielnia Mleczarska, PCPR), bibliotekami, animatorami kultury w Gminie, mediami (Gazeta “Twój Głos”, portale: naszeryki.pl, LRY24) oraz organizacjami pozarządowymi (LRY, “Być”, Polski Związek Emerytów i Rencistów, Związek Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej).

Centrum prowadzi również dokumentację dziejów Gminy, popularyzuje je poprzez sesje popularno-naukowe, wykłady, współorganizację świąt patriotycznych, działalność naukowo-wydawniczą oraz warsztaty folklorystyczne. Ponadto realizuje zadania z zakresu informacji turystycznej i kulturalnej.

MGCK w swoich zasobach posiada (w różnych budynkach):

- Salę widowiskowo-kinową z 214 miejscami siedzącymi.

<sup>17</sup> Ankieta „Wydzieranka” została opisana w rozdziale metodologicznym



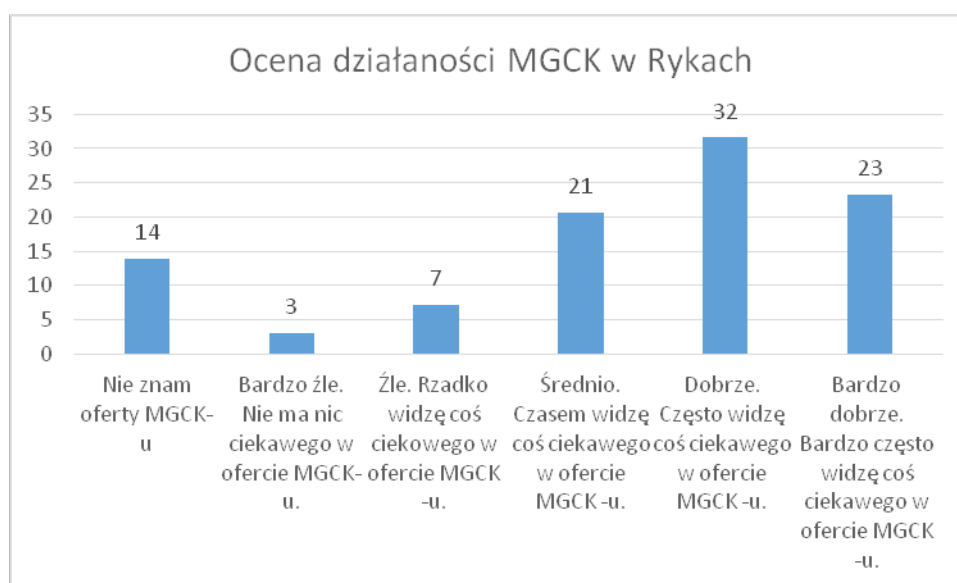
# KREATYWNI KULTURALNIE



- Garderobę.
- Salę wystawową.
- Pracownię plastyczną.
- Salę taneczną.
- Salę klubową dla ok. 50 osób.
- Salę tradycji.
- Plac na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Rykach z możliwością organizowania imprez dla ok. 500 osób
- Świetlice i Domy Ludowe: Brusów, Moszczanka, Lasocin, Stara Dąbia, Nowy Bazanów, Krasnoglina, Podwierzbie, Sierskowola (budowa realizowana przez MGCK w ramach pozyskanych środków), Potok i 2 w mieście Ryki.

## Opinie mieszkańców o MGCK

Ocenę działalności MGCK wystawiły osoby, które „wydzierały” ankietę. Ankieta była rozdawana w Mieście oraz na spotkaniach w Gminie. Większość badanych osób dobrze ocenia działalność MGCK – 32%, czyli często widzą coś ciekawego w ofercie. Co 4 osoba dała bardzo wysoką ocenę działalności MGCK – 23% (w szczególności osoby po 50 roku życia). Co 5 osoba tylko czasem zauważa coś ciekawego w ofercie MGCK – 21%. Łącznie 10% badanych mieszkańców Gminy i Miasta Ryki wystawiało niskie oceny działalności MGCK (w szczególności w grupie od 18 do 27 roku życia). Nie zna oferty MGCK aż 14% badanych mieszkańców Gminy/Miasta (w szczególności osoby od 28 do 40 lat).



Rysunek 2. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „Proszę ocenić działalność MGCK w Rykach”. Ankieta wydzieranka. N=193.

Osobom wypełniającym ankietę „Przedstaw się” MGCK kojarzy się przede wszystkim z zajęciami np. teatralnym, recytatorskimi – „miejsce rozwoju twórczego”. Centrum jest miejscem spotkań dla Seniorów – „dom spotkań przy akordeonie”. MGCK odgrywa szczególną rolę w pielęgnowaniu lokalnych tradycji – „serce lokalnej kultury”. Niektórzy widzą jak Centrum się rozwija, wpiera inicjatywy lokalne, daje przestrzeń czy wspiera w samorealizacji – „to dynamiczne życie Ryk”.

Biorąc pod uwagę badania jakościowe mieszkańcy Gminy i Miasta Ryki nieraz postrzegają MGCK jako jedyną instytucję w Gminie ogniskującą osoby działające w sferze kultury. Najbardziej zadowoleni z oferty, spośród osób mieszkających poza samymi Rykami, są seniorzy, panie związane z KGW i zespołami śpiewaczymi. Mają one największe wsparcie tej instytucji, są bardzo zadowolone ze współpracy z oddelegowanym do opieki nad KGW animatorem. Seniorzy są też jedyną grupą mieszkańców wsi z Gminy, która może liczyć na stałą animację działań w swoich miejscowościach. Panie z KGW, oprócz wsparcia i całokształtu pracy animatora, chwalą też różnego rodzaju warsztaty, z których mogą korzystać, możliwość występów, wspólnego pisania projektów, prowadzenia zespołów śpiewaczych. Wspominają też bardzo dobrze i liczą na kolejne realizacje zabaw integracyjnych dla KGW i mieszkańców wsi.



# KREATYWNI KULTURALNIE



Największymi problemami wskazywanymi przez mieszkańców wsi poza Rykami, jest brak stałej oferty MGCK i innych instytucji czy organizacji w ich miejscowościach zamieszkania, oraz trudny dostęp do informacji o wydarzeniach realizowanych przez Centrum.

Mieszkańcy wsi wspominali dwa wydarzenia, które realizowane są w ich miejscowościach: Dożynki i „Środy Artystyczno-Sportowe”<sup>18</sup>. W obu wypadkach wskazywali, że wymagają one większej pracy i podniesienia atrakcyjności, lepszego dopasowania do potrzeb i oczekiwań mieszkańców, aby nie były rutynowymi, powtarzanimi co roku schematami. Niezależnie od tych sugestii oba wydarzenia są dla mieszkańców wsi ważne i często wymieniane.

Mieszkańcy Gminy oczekują od MGCK większego zróżnicowania oferty, dotarcia z nią bezpośrednio do wsi, i przede wszystkim, większego zaangażowania w działania animacyjne i krzewienie kultury. Problemem wskazywanym przez wszystkie grupy wiekowe spoza Ryk (ale nie tylko) jest brak informacji o imprezach z sensownym wyprzedzeniem.

## Ryki

Mieszkańcy Ryk dzielą się na dwie grupy, tych, którzy wiążą działania kulturalne z MGCK i znają ofertę tej instytucji, oraz tych, którzy uważają, że w Rykach mało się dzieje.

Wskazywano, że w ofercie kulturalnej Miasta jest bardzo mało wydarzeń związanych z kulturą wysoką i wydarzeń „z prawdziwego zdarzenia”. Z drugiej strony o istniejącej ofercie trudno się dowiedzieć, a ta, która jest, jest ograniczona do grup wiekowych - dzieci i młodzieży szkolnej oraz seniorów, a także powtarzająca się i oparta głównie na corocznych wydarzeniach, świątach państwowych, kilku stałych koncertach i przeglądach.

Osoby, znające ofertę Miasta, zauważają, że większość wydarzeń ogniskuje się wokół „Pałacyku”, czyli MGCK. Jako atrakcyjne postrzegane jest kino, choć zdaniem niektórych zbyt szybko wymieniane są filmy. Mile wspomniane były okazjonalne spektakle, np. realizowany na Dzień Kobiet, oraz sztuki Kacpra Gugały. Tego typu wydarzenia były wskazywane jako coś, co powinno pojawiać się częściej - spektakle i wydarzenia aspirujące do miana sztuki wyższej.

<sup>18</sup> Pomysłodawcą części sportowej jest MGOSiR, a MGCK części artystycznej. Zadania są realizowane wspólnie w okresie wakacji przy współpracy z sołectwami.

Pojawiają się też osoby, których zdaniem w Rykach nic się nie dzieje albo wprost wskazują, że nie wiedzą, co się dzieje. Inni wskazują na małe zainteresowanie ze strony mieszkańców. Zdaniem niektórych pomimo niewielkiej oferty, każdy może coś dla siebie znaleźć, o ile chce. Niezależnie od tego, obecne wydarzenia, zdecydowanie wymagają ożywienia, uatrakcyjnienia.

Mieszkańcy uważają, że grupy seniorów związane z UTW i KGW są bardzo aktywne i realizują wiele działań, jednakże wskazują, że są to środowiska mocno zamknięte, nie jest łatwo 'nowym' dołączyć.

Mieszkańcy Ryk zauważają, że obecna oferta jest niewystarczająca. Chcieliby, żeby pojawiło się więcej zróżnicowanych zajęć, dla wszystkich grup wiekowych oraz, żeby ofertę konsultować z mieszkańcami i opierać na ich potrzebach. Zależy im także na wzmocnieniu oferty wydarzeń związanych z kulturą wyższa - spektakli, koncertów, recitali.

## Opinie pracowników o MGCK

Ankieta dla pracowników wypełniło 5 osób. Najwięcej pracowników MGCK interesuje się muzyką oraz historią (w tym tradycją czy historią miejsca zamieszkania). Swoje zainteresowania kierują również w kierunku fotografii, rękodzieła/majsterkowania oraz działalności społecznej. Po 2 pracowników dodatkowo interesuje się teatrem, filmem, multimediami/nowoczesnymi technologiami oraz kuchnią. Pojedyncze wskazania były na: taniec, przyroda, literaturę, ogród/sadownictwo, przyroda oraz sztuka plastyczna.

Dla pracowników MGCK kultura to „część życia zawodowego, rodzinnego, społecznego i osobistego”. Kultura działa w przestrzeni społecznej („miejsce wydarzeń kulturalnych”), ale i indywidualnej – („idealne wychowanie”). Kultura to ludzie i przejaw ich aktywności np. tworząc „dorobek materialny i duchowy”.

Pracownicy są zadowoleni z obecnych działań MGCK, w szczególności z oferty zajęciowej, współpracy z seniorami, działalnością kina, promowaniem lokalnej aktywności oraz organizacją różnych koncertów/konkursów/wystaw. Widzą jednak elementy, które należy uzupełnić np. poprzez wzbogacenie oferty zajęciowej/warsztatowej dla dorosłych, większej ilości koncertów i imprez kulturalnych w plenerze.

Tabela 5. Opinie pracowników MGCK dotyczące oferty.

Z czego są zadowoleni pracownicy MGCK	Jakie proponują zmiany w działalności MGCK
<ul style="list-style-type: none"> <li>● Reanimacji kina.</li> <li>● Animacji kręgu seniorów poprzez kluby, stowarzyszenia, zespoły.</li> <li>● Promocji lokalnej aktywności artystycznej, w tym działalność KGW, zespołów śpiewaczych.</li> <li>● Współpracy z mieszkańcami, organizacjami, stowarzyszeniami, szkołami i przedszkolami.</li> <li>● Oferty zajęciowej - teatr, recytacja, plastyka.</li> <li>● Galerii.</li> <li>● Organizacji przeglądów, konkursów np. recytatorskich, wokalnych.</li> <li>● Organizacji koncertów.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● Organizacja recitali</li> <li>● Opłatność za usługi kulturalne - galeria, zajęcia artystyczne (indywidualne).</li> <li>● Utworzyć muzeum regionalne dokumentujące wytwory społeczności np. pamiątki, zdjęcia.</li> <li>● Wzbogacić ofertę dla dorosłych (20+).</li> <li>● Większa ilość imprez plenerowych.</li> <li>● Wzbogacenie pracowni plastycznej o nowe narzędzia np. piec ceramiczny, koło garncarskie.</li> </ul>

## Promocja

Promocja wokół MGCK skupia się na stronie internetowej i kanałach facebookowych: MGCK, Kino „Renesans” i Kreatywni Kulturalnie, dedykowanym projektowi DK+. Pierwszy profil śledzi około 500 osób, drugi natomiast 158. Biorąc pod uwagę liczebność Miasta i Gminy warto wzmocnić ilość fanów, zwłaszcza profilu MGCK, choćby przez sponsorowane reklamy i regularna aktywność, tak, żeby uczynić ten kanał silnym źródłem informacji o wydarzeniach w Centrum.

Wszystkie informacje dotyczące realizacji diagnozy były zamieszczane w aktualnościach na stronie MGCK, na profilu na Facebook-u – *Kreatywni kulturalnie i MGCK Ryki*, stronie internetowej Pracowni Orange oraz [www.lry24.pl](http://www.lry24.pl).

Bardzo interesująca wizualnie i przystępna jest strona MGCK (<http://mgck.ryki.pl/>), która niedawno przeszła zmianę. W nowej formie jest lekka i nowoczesna. Zawiera kalendarium imprez i informacje o ofercie MGCK i kina Renesans.

Ważnym zadaniem dla MGCK jest wypracowanie takich kanałów komunikacji, by jak najlepiej docierać do mieszkańców z informacjami o wydarzeniach. Z pomocą może tu przyjść partnerstwo ze stronami innych organizacji czy mediów lokalnych. Niezbędne jest przekazywanie informacji także poza Ryki, zapewne w bardziej klasyczny sposób, czyli poprzez wieszanie plakatów w ważnych i uczęszczanych miejscach poszczególnych wsi (sklep, przystanek, świetlica), ale także np. poprzez pocztę pantoflową, za pośrednictwem pań z KGW czy proboszczów.

Obecnie, zgodnie z informacjami z wywiadów MGCK współpracuje z gazetą „Twój Głos”, „Tygodnik Powiśla”, okazjonalnie z gazetami regionalnymi, pojawiają się także artykuły w Echu Katolickim<sup>19</sup>, którego współpracownik był jednym z wolontariuszy grupy badawczej.

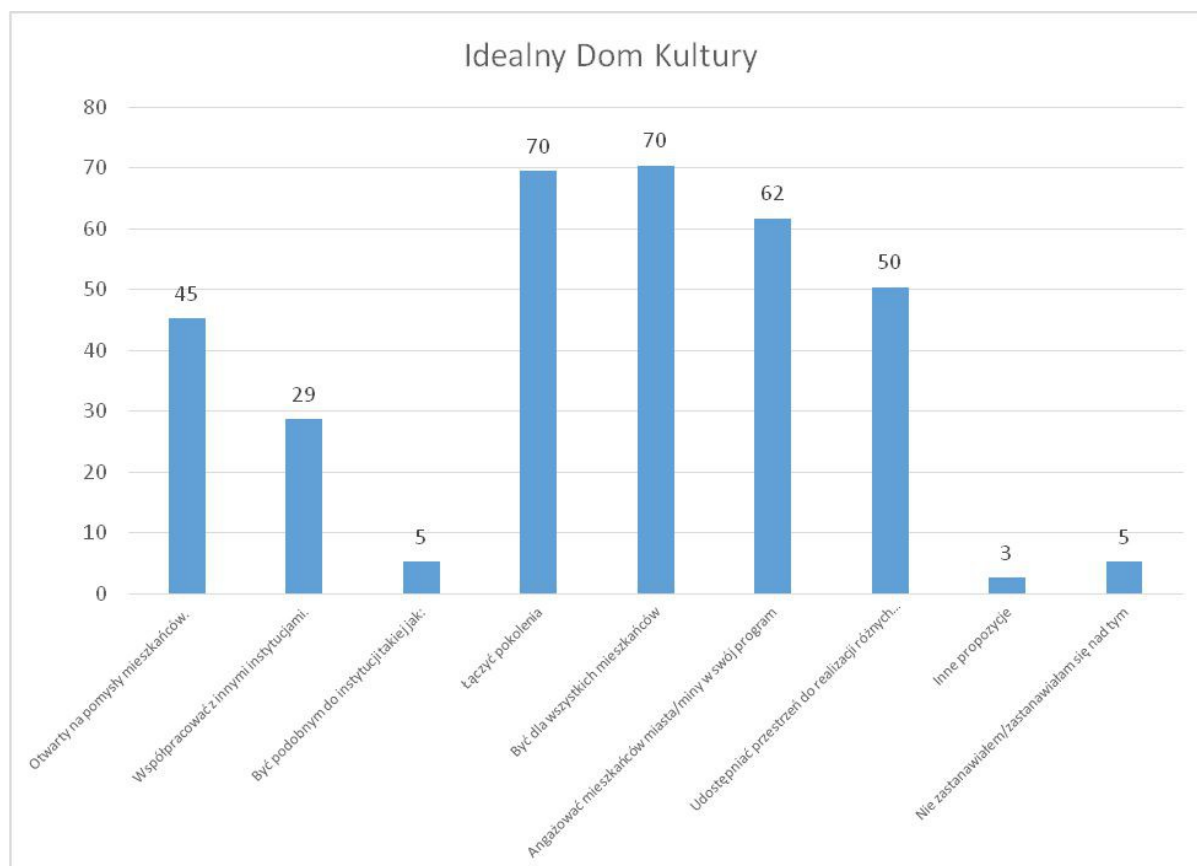
## Idealny Dom Kultury

Według pracowników idealny Dom Kultury powinien być otwarty na mieszkańców, bez względu na wiek. Posiadać doświadczoną kadrę, otwartą na mieszkańców, posiadającą pasję i chcącą dzielić się nią z innymi. Mieszkaniec Gminy Ryki powinien mieć możliwość rozwijania swoich zainteresowań i pasji w różnych dziedzinach (bogata oferta „usług”). Z odpowiednim zapleczem finansowym na realizację różnych pomysłów. Miejsce otwarte, czyli integrujące mieszkańców i przyjezdne - *“Powinien być dla ludzi, a nie ludzie dla Domu Kultury”*.

Dla mieszkańców Gminy/Miasta Ryki Dom Kultury powinien przede wszystkim spełniać trzy funkcje: łączyć pokolenia (70% badanych), być dla wszystkich (70%) – „i Gminy (nie tylko dla kół gospodyń)”, „otwarty nie tylko na Miasto, ale i na Gminę” oraz angażować mieszkańców Miasta/Gminy w budowanie swojego programu (62%). Połowa badanych oczekuje, że Dom Kultury będzie udostępniał przestrzeń do realizacji różnych zainteresowań i pomysłów (50%) oraz, że ma być otwarty na pomysły mieszkańców (45%). Ważne jest również, żeby Dom Kultury współpracował z różnymi instytucjami/osobami (29%) – *„Wszystkimi w okolicy i w powiecie! Sportowymi, samorządowymi, bibliotekami, fundacjami, szkołami, zakładami pracy...”*. Większość mieszkańców Ryk nie ma jednak

<sup>19</sup> <http://echokatolickie.pl/index.php?str=100&id=10819&idd=1>

wzorców instytucji, na jakiej powinna opierać się kulturalna instytucja (5%). Swoje marzenia o idealnym Domu Kultury opierają na swoich potrzebach i doświadczeniach.



Rysunek 3. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „Jaki według Pana/Pani powinien być idealny Dom Kultury?”. Ankieta papierowa i internetowa. N=115. Odpowiedzi wielokrotne.

Na podstawie wywiadów można wywnioskować, że mieszkańcy Miasta/Gminy chcieliby, żeby Dom Kultury był miejscem otwartym, przyjaznym, zapraszającym, żeby każdy czuł się tam dobrze. Dużą rolę Dom Kultury powinien odgrywać w działaniach animacyjnych i włączających mieszkańców do wspólnego uczestniczenia i tworzenia kultury. Ważne jest więc to, żeby każdy czuł się zaproszony do Centrum. MGCK ponadto powinno pokazywać pozytywne wzorce i dawać szansę spotkania z kulturą wysokiej jakości, wychowując w ten sposób społeczność do udziału w niej.



# KREATYWNI KULTURALNIE



Jedna z rozmówczyń opisała idealny Dom Kultury, jako dom o szklanych ścianach, które symbolizują otwarcie na ludzi, przejrzystość, wyjście na zewnątrz ze swoimi potrzebami, tak: *„żeby czuć, że ten Dom kultury, jak tam wejść, to nie jestem obca, że nie muszę się non-stop krępować.”*

## Potencjał kulturotwórczy Gminy i Miasta Ryki

W celu lepszego poznania sytuacji w Gminie i mieście Ryki zastosowano szereg narzędzi badawczych. Z jednej strony były to narzędzia ilościowe, z drugiej jakościowe, pozwalające na wgląd w motywacje i głębsze oceny mieszkańców.

Jednym z istotniejszych badań były wywiady fokusowe, przeprowadzone z: Kołami Gospodyń Wiejskich w Rososzy, Bazanowie i Sierskowoli, z pracownikami MGCK, z mieszkańcami (warsztat kreatywny otwierający działania diagnostyczne i drugi, kończący je).

Otwierający diagnozę warsztat kreatywny zgromadził bardzo wiele osób z terenu samych Ryk, jak i Gminy. Wskazuje to jak bardzo istotnym problemem w Gminie jest szeroko rozumiana działalność kulturalna i jak wiele osób chce móc wpływać na ten obszar. W warsztacie tym szukaliśmy odpowiedzi na to, czy i jaka kultura istnieje w Gminie, jakie miejsca są istotne, kto (jakie organizacje i osoby) realizuje istotne działania. Poznaliśmy też mieszkańców poprzez ankietę rysunkową „Przedstaw się”.

Wywiady pogłębione indywidualne pozwoliły z kolei poznać opinie zarówno mieszkańców samych Ryk, jak i okolicznych miejscowości (Sierskowola).

Warsztat kreatywny otwierający działania diagnostyczne, z racji bardzo licznego udziału mieszkańców Gminy i Miasta pozwolił na dosyć szeroki obraz sytuacji. Z drugiej strony warto zaznaczyć, że większość obecnych na warsztacie osób, było w jakiś sposób związanych z MGCK. Uczestnicy zostali poproszeni o odniesienie się do tego, jak postrzegają sferę kultury w Gminie, co w niej jest cennego, a co wymaga poprawy.

W kontekście samych Ryk mieszkańcy wskazywali bogactwo lokalnego folkloru, zauważali istnienie wielu ciekawych wydarzeń i skupianie się osób zdolnych wokół MGCK. Ceniona jest duża oferta wydarzeń dla seniorów, dobrze funkcjonujące zespoły taneczne, dziecięce, odnowione kino, tradycja związana z przeglądami i działalnością zespołów

śpiewaczych, a także to, że udaje się pozyskiwać dodatkowe środki na realizację działań przez grupy i organizacje.

Z drugiej strony mieszkańcy zauważają brak oferty w Rykach dla innych grup niż seniorzy i dzieci (zwłaszcza dla dorosłych, rodziców z małymi dziećmi), dużą potrzebę działań integrujących i aktywizujących mieszkańców (pozwalających na niwelację obecnych podziałów). Dla dzieci oferta jest mało zróżnicowana, mogłoby być więcej imprez. Mieszkańcy wskazują na potrzebę pracy animacyjnej i krzewienia kultury wśród społeczności, wychodzenia do ludzi z propozycjami, lepszego informowania o wydarzeniach. Mają poczucie, że obecnie sfera działalności w kulturze jest niedowartościowana, mieszkańcom brakuje dobrych wzorców, chęci do uczestnictwa i współtworzenia szeroko rozumianej kultury. Świadomości, że w ogóle mogą biernie lub aktywnie uczestniczyć w kulturze. Chcieliby także mieć wsparcie w instytucjach dla swoich działań oddolnych.

W kontekście samej Gminy i tego, co dzieje się poza Rykami, mieszkańcy z dumą wskazują na wielość organizacji i zespołów. Zwłaszcza panie z Kół Gospodyń Wiejskich są świadome kapitału, jaki jest w mieszkańcach, w ich członkiniach, cenią też bardzo współpracę z animatorem wspierającym je z ramienia KGW. Z drugiej strony wskazuje się, że oferta kulturalna poza Rykami dotyczy w zasadzie tylko seniorów. Potrzebne jest zorganizowanie na wsiach zwłaszcza zajęć dla dzieci i młodzieży, ale także choćby minimalnej oferty dla dorosłych.

I na wsi i w mieście pojawiają się głosy dotyczące tego, by umożliwić mieszkańcom kontakt z kulturą wysoką, bądź przez organizacje takich wydarzeń w Rykach, bądź przez organizowanie wyjazdów do innych Miast. Mieszkańcy chcieliby także otworzyć wydarzenia na mieszkańców, tak, by to nie twórcy oglądali się wzajemnie, ale by włączyć w odbiór zwykłych mieszkańców.

Mieszkańcy (opis zainteresowań, sposobów spędzania czasu wolnego, możliwości zaangażowania w przyszłe działania kulturalne)

Kultura dla mieszkańców Gminy i Miasta to rozrywka („miła rozrywka”, „impreza”, „różne rodzaj rozrywki”, „wesołość, zabawa”, „rekreacja”), spotkania z innymi („spotkania

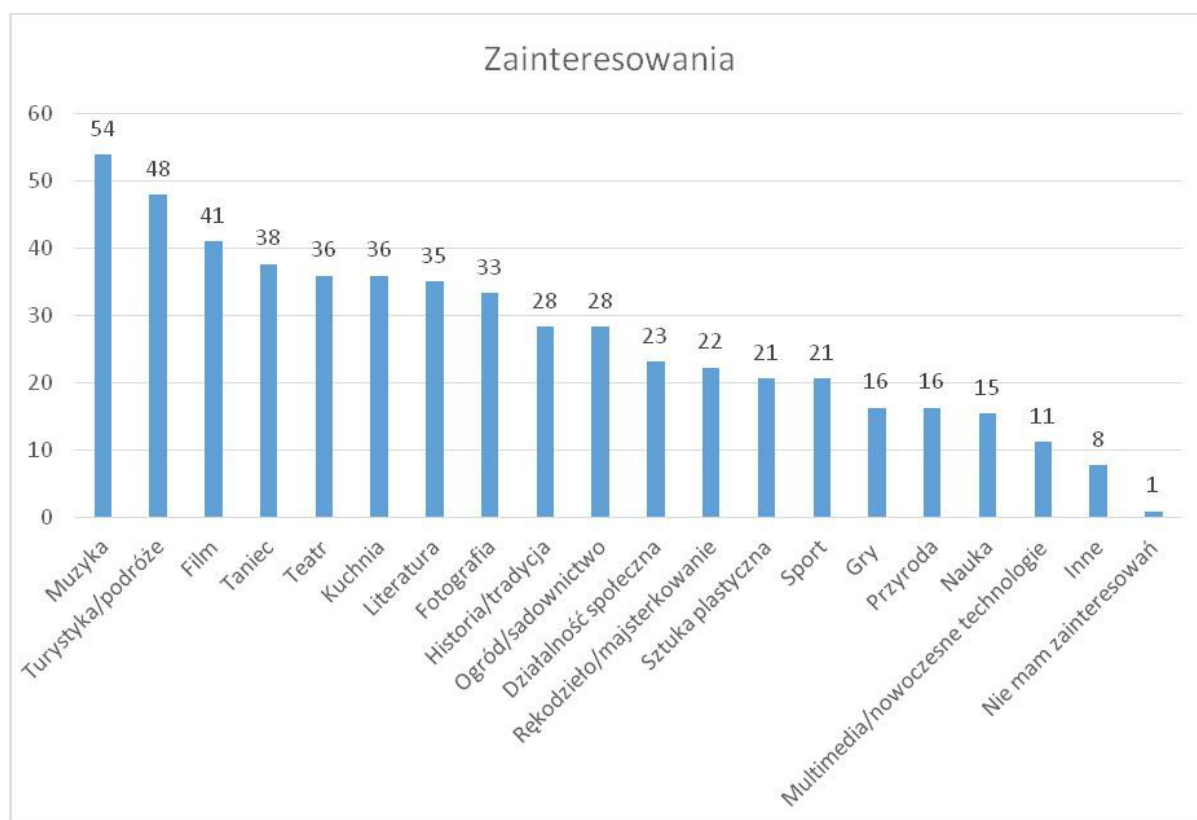
z ludźmi”, „rozmowy przy kawie”, „dotarcia do innych i życzliwości”). Kojarzona jest z teatrem, operetką, filmem, muzyką, sztuką, tańcem, literaturą, folklorem, tradycją, ale też z wycieczkami krajoznawczymi czy kuchnią. Kultura jest obecna w życiu codziennym w formie dobrego wychowania („dobre zachowanie”, „elegancją”, „zbiorem zasad dobrego wychowania”, „organizacją czasu własnego”), ale też jest i traktowana jako odskoczenia od rzeczywistości („spędzanie czasu wolnego w kołach zainteresowań”, „duchowa uczta, wyciszenie od codzienności, natchnieniem”). Kultura jest też formą samodoskonalenia czy samorealizacji („rozwijanie umiejętności”, „odbudowanie talentów”, „rozumienie siebie i otoczenia”, „rozwojem talentu”)<sup>20</sup>.

## Zainteresowania

Badani, poprzez ankiety, mieszkańcy Ryk interesują się przede wszystkim muzyką (54% badanych). W ankiecie „Wydzierance” również muzyka była najczęściej wybieraną kategorią, tym, co najbardziej lubią mieszkańcy Ryk. Wszelkie, więc działania związane z muzyką znajdują zainteresowanych. W MGCK są na przykład organizowane wernisaże połączone z występem muzycznym, co jest również dobrą praktyką. Prawie połowa mieszkańców lubi turystykę/podróżę – 48%. Zainteresowanie podróżami wzrasta wraz z wiekiem. W szczególności cenione są wyjazdy rodzinne, nie tylko po najbliższej okolicy. Film jest również często wskazywany jako przedmiot zainteresowania przez badanych mieszkańców Gminy Ryk. Częstość wyboru takiej formy obcowania z kulturą wzrasta wraz z wiekiem, w szczególności osoby w wieku 40-50 lat wskazują film jako swoje hobby. Taniec przyciąga uwagę 38% badanych osób. Szczególnie osoby młode lubią taniec, jak i te po 40 roku życia. Teatrem interesuje się 36% mieszkańców Miasta/Gminy. Seniorzy przede wszystkim wykazują zainteresowanie tą formą aktywności kulturalnej. Kuchnia to wybór 36% mieszkańców. Zwłaszcza osoby po 40 roku życia szukają nowych smaków i wyzwań w kuchni. Ponad 1/3 Gminy Ryk lubi fotografię. Historią/tradycją, w tym dotyczącą miejsca zamieszkania, interesuje się 28% badanych. To osoby starsze (po 50 roku życia) przede wszystkim kierują swoją ciekawość w tym kierunku. Seniorzy interesują się również pielęgnacją ogrodu. Co 4 osoba z chęcią podejmuje jakąkolwiek aktywność na rzecz innych.

<sup>20</sup> Analiza na podstawie ankiety „Przestaw się” oraz wiszącego pytania.

Działalność społeczną wybrało 23% badanych, co jest warte podkreślenia, gdyż ukazuje potencjał angażowania w akcje społeczno-kulturalne. Rękodziełem/majsterkowaniem zainteresowanych jest 22% badanych mieszkańców Gminy. Przede wszystkim seniorzy z chęcią podejmują taką formę aktywności. Plastyka interesuje 21% badanych. Sport oraz gry to przede wszystkim wybór osób młodych oraz dorosłych do 40 roku życia. Najmniej osób wybrało jako swoje zainteresowania naukę czy nowe technologie.



Rysunek 4. Odsetek odpowiedzi w pytaniu: „Proszę wskazać co Pana/Panią najbardziej interesuje”. Ankieta papierowa i internetowa. N=117. Odpowiedzi wielokrotne.

Młodzież najbardziej lubi słuchać muzyki, chodzić na koncerty – deklarowało 58% badanych w tym wieku. Gry jako zainteresowanie najczęściej było wskazywane w najmłodszej grupie wiekowej – 34%. Największy odsetek związany zainteresowaniami grami ma najmłodsza grupa wiekowa – 34%. Młodzi dorośli (do 27 roku życia) równie chętnie zainteresują się sportem – 56%. Kolejno filmem 40% oraz muzyką 37%. Wśród zainteresowań tej grupy jest również turystyka oraz gry– 35%.

Osoby w wieku do 40 lat interesują się w szczególności muzyką, ale i sportem – 56%. Lubią też filmy – 40%, turystykę oraz gry – po 35% badanych.

Osoby po 50 roku życia lubią filmy – 64%, muzykę – 53%. Wybierają również taniec oraz turystykę – po 37% badanych. Seniorzy swoje zainteresowania kierują w stronę muzyki – 54% i kuchni – 50%. W tej grupie wyróżniają się również kategorie związane z rękodziełem/majsterkowaniem – 37% oraz historią/tradycją – 38%.

Tabela 6. Odsetek odpowiedzi dotyczących zainteresowań z podziałem na kategorie wiekowe. Dane z ankiety „wydzieranki”.

	Młodzież N=59	Młodzi dorośli (do 27 lat) N=57	Dorośli (od 28 lat do 40 lat) N=36	Dorośli (od 41 do 50 lat) N=19	Dorośli (powyżej 51 lat) N=52	Ogół N=195
Muzyka	58	37	56	53	54	55
Teatr	22	25	25	25	33	29
Historia/tradycja	10	32	32	22	38	23
Film	27	40	40	64	35	41
Taniec	34	25	25	37	31	36
Kuchnia	24	26	26	42	50	36
Sport	46	56	56	32	19	33
Turystyka	14	35	35	37	33	31
Rękodzieło	8	21	21	16	37	22
Gry	34	35	35	28	6	21
Przyroda	17	23	23	16	33	25

W tabeli poniżej zostały zamieszczone dodatkowe informacje dotyczące zainteresowań. Mieszkańcy Gminy/Miasta wskazując taniec, jako swoje zainteresowanie, często mają na myśli taniec towarzyski oraz współczesny/nowoczesny. Interesuje ich turystyka rozumiana jako podróże po kraju, jak do i krajów egzotycznych. Podróże łączą ze zwiedzaniem np. zabytków, aktywną turystyką np. chodzenie po górach lub relaksem np. odpoczynek nad morzem. Osoby zainteresowane teatrem deklarują zainteresowanie spektaklami w każdej formie. Dla zainteresowanych sztuką plastyczną nie liczy się tylko tradycyjny rysunek czy malarstwo, ale wyjście sztuki w przestrzeń np. street art. Mieszkańcy Ryka lubią muzykę czy film, każda osoba ma też swoje ulubione gatunki.

Tabela 7. Zainteresowania mieszkańców podzielone na kategorie.

Kategoria	Przykłady i odpowiedzi wskazane przez mieszkańców
Taniec	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nowoczesny</li> <li>• Ludowy</li> <li>• Współczesny</li> <li>• Tango</li> <li>• Towarzyski</li> <li>• Twerk, hip hop</li> <li>• Capoeira</li> <li>• Dancehall</li> <li>• Tańce latynoskie np. salsa</li> </ul>
Turystyka	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Po całym kraju/Polska</li> <li>• Nasze okolice</li> <li>• Egzotyczne</li> <li>• Kraje śródziemnomorskie</li> <li>• Tereny wiejskie nie zatłoczone, cisza spokój i łono natury :)</li> <li>• Góry, jeziora, lasy, zabytki</li> <li>• Chorwacja</li> <li>• Kaukaz, Azja Środkowa, Afryka, Ameryka Południowa</li> <li>• Bieszczady, Portugalia, Grecja</li> <li>• W ciekawe miejsca</li> <li>• Zabytki polskie</li> <li>• Morze</li> </ul>
Teatr	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Amatorski</li> <li>• Performance</li> <li>• Teatr instytucjonalny w formie wyjazdowej</li> <li>• W każdej!</li> <li>• Muzycznej</li> <li>• Wyjazdy z pracy do tzw. małych teatrów</li> </ul>
Sztuka plastyczna	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Malarstwo (pastelowe, olejne) - najczęściej malarstwo</li> <li>• Rzeźba</li> <li>• Rękodzieło</li> <li>• Tradycyjne obrazy</li> <li>• Grafika, fotografia, street art</li> <li>• Grafika, plakat, fotografia</li> </ul>
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Każda</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Lekka, łatwa i przyjemna. Disco, pop, Folk.</li> <li>• Rock, pop, klasyczna</li> <li>• Ludowa, folkowa, disco polo</li> <li>• Rock, muzyka awangardowa, Folk, Klasyka, Jazz,</li> <li>• Elektronika, pop, rock</li> <li>• Klubowa</li> <li>• Religijna, rockowa, pop</li> <li>• Gospel</li> <li>• Rap, disco polo, drum'n'bass</li> <li>• Popowa i klasyczna</li> <li>• Zróżnicowana!</li> <li>• Rock, metal</li> <li>• Rock, jazz</li> <li>• Klasyczna, progresywny rock</li> <li>• Poezja śpiewana</li> <li>• Muzyka, a dokładniej nauka śpiewu. Warsztaty wokalne.</li> </ul>
Film	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Obyczajowe, pogłębiające wiedzę, w tym życiową.</li> <li>• Musicale</li> <li>• Komedia</li> <li>• Kryminał, sensacja</li> <li>• Historyczny</li> <li>• Z wartościami i morałem, czasem kryminał</li> <li>• Kino niszowe, filmy studyjne</li> <li>• Kino alternatywne</li> <li>• Seriale</li> <li>• Fantasty, s-f</li> <li>• Thriller, kryminał, dramat, komedia</li> <li>• Właściwie każdy gatunek. Istotna jest fabuła i obsada aktorska.</li> <li>• Dokument</li> </ul>
Literatura	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Popularnonaukowa, poezja</li> <li>• Również zróżnicowana. Dużo czytam, kupuję książki i wypożyczam.</li> <li>• Kryminały, poradniki</li> <li>• Biografie sławnych ludzi, motywacyjne</li> <li>• Polski romantyzm, fantastyka</li> <li>• Historyczna</li> <li>• Faktu, Reportaż</li> </ul>
Gry	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Gry miejskie</li> <li>• Planszowe strategiczne</li> <li>• Tenis stołowy</li> <li>• Komputerowe</li> </ul>

Nauka	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nie uczę się w szkole, ale wiele wiedzy poznaję i pogłębiam we własnym zakresie.</li> <li>• Przedmioty ścisłe, prawo</li> <li>• Języki obce</li> <li>• Rozwijanie swoich zainteresowań</li> </ul>
-------	--

Informacje uzyskane w jakościowych technikach pozwalają na następujące uzupełnienie tych wiadomości:

Ryki:

Młodzi dorośli wskazują zainteresowania sportowe - piłka nożna, tenis ziemny, badminton, rower, bieganie. Wspominano także literaturę, kawę (sztuka baristyczna), gotowanie, telewizję. Z reguły są to jednak raczej zainteresowania niż pasje. Niektórzy rozmówcy wskazywali, że są na etapie poszukiwania pasji.

Osoby w średnim wieku przytaczały bardziej specyficzne obszary, np. mechanikę, majsterkowanie, przedmioty ścisłe, wędkarstwo, literaturę, film, muzykę, historię, uprawę działki/ogrodu, turystykę i politykę. Niektórzy wspominali także o gotowaniu i kuchennych eksperymentach, robieniu przetworów oraz o surfowaniu w Internecie czy fotografii.

Seniorzy są bardziej świadomi i stali w gustach i mają swoje określone zainteresowania i pasje, wymieniali m.in.: politykę, sport (oglądanie), historię.

Gmina:

Poniżej prezentujemy informacje uzyskane od mieszkańców wsi poza Rykami, odnośnie ich pasji i zainteresowań.

Wśród uczniów przeważają zainteresowania pokazywane przez szkołę - plastyczne i muzyczne, ale im starsze dzieci i młodzież, tym częściej pojawiają się bardziej konkretne i indywidualne pasje, m.in.: dziennikarskie, modelarskie, związane z grami planszowymi i typu RPG, a także graffiti i gry terenowe.

Dorośli w średnim wieku wspominali m.in.: zainteresowania związane ze sportem i fitnesssem, z ogrodnictwem, gotowaniem i pieczeniem, zdrowiem, florystyką i różnego rodzaju rękodziełem. Wszystkie te tematy są świetnym materiałem na rozmaite warsztaty dla tej grupy wiekowej.

Seniorzy najczęściej wskazują na zainteresowania związane z rękodziełem, tańcem. Część z tych zainteresowań udaje się niektórym osobom realizować w ramach spotkań KGW.



# KREATYWNI KULTURALNIE



Panie związane z KGW, we wszystkich 3 miejscowościach, w których prowadzone były badania (Sierskowola, Rososz, Bazanów) są bardzo aktywne. Pielęgnują tradycyjne rzemiosło: szydełkowanie, tkactwo, wicie wieńców dożynkowych, śpiew i taniec. Chętnie też rozwijają swoje umiejętności, korzystając także z warsztatów realizowanych wraz z MGCK. Bardzo istotne jest dla nich wsparcie animatora ze strony tego domu kultury. Niektóre Koła Gospodyń założyły także własne Stowarzyszenia i tą drogą pozyskują pieniądze na swoją działalność. Przykładem może być realizowany obecnie projekt warsztatów tkackich angażujący 4 Koła Gospodyń Wiejskich - POPRZYCNICA- pracownia tkactwa tradycyjnego i współczesnego” realizowany (w świetlicach wiejskich, zarządzanych przez MGCK) przez Stowarzyszenie „Nowoczesna Pani” wraz z instruktorem z MGCK w ramach programu „Seniorzy w Akcji”. W ramach projektu pracownicy MGCK oraz mieszkanki wsi Bazanów urządzili w świetlicy Izbę Tradycji.

Panie są zainteresowane dzieleniem się swoimi umiejętnościami z innymi, zwłaszcza z dziećmi i młodzieżą, ale potrzebują tu wsparcia instytucjonalnego i finansowego. Nie widzą możliwości wzięcia pełnej odpowiedzialności za grupy dzieci i darmowego prowadzenia dla nich zajęć.

*"Żeby był tutaj instruktor zatrudniony z Centrum Kultury (MGCK), i żeby zajął się nasza świetlicą, i żeby świetlica nie była zamknięta (...), żeby młodzież też mogła z tego korzystać każdego dnia. (...) ktoś musi być za to odpowiedzialny."*

Wypowiedź osoby w wywiadzie fokusowym w Rososzy

Jednocześnie Koła nie stronią od współpracy i dzielenia się umiejętnościami. Panie z Rososzy prowadziły m.in. zajęcia z plecenia pajaków w przedszkolach i szkołach podstawowych.

Koła wskazują na potrzebę większego wsparcia zarówno ze strony MGCK, jak i samej Gminy. Serdecznie wspominają odbywające się w ubiegłych latach wiejskie zabawy taneczne, integracyjne dla wszystkich KGW i nie tylko. Nawiązując do trudności w działaniu panie mówiły tak: *"trzeba niestety się rozpychać łokciami, ale niestety z czasem te łokcie... (...) no my już jesteśmy za stare na te łokcie."* (wywiad fokusowy w Bazanowie).



# KREATYWNI KULTURALNIE



Warto zwrócić dużą uwagę na wsparcie w działaniu KGW, ale też wykorzystaniu potencjału jaki drzemie w tych organizacjach. Panie oprócz bardzo dobrej własnej współpracy i budowania własnych więzi, działają też nieraz integracyjnie na całą wieś.

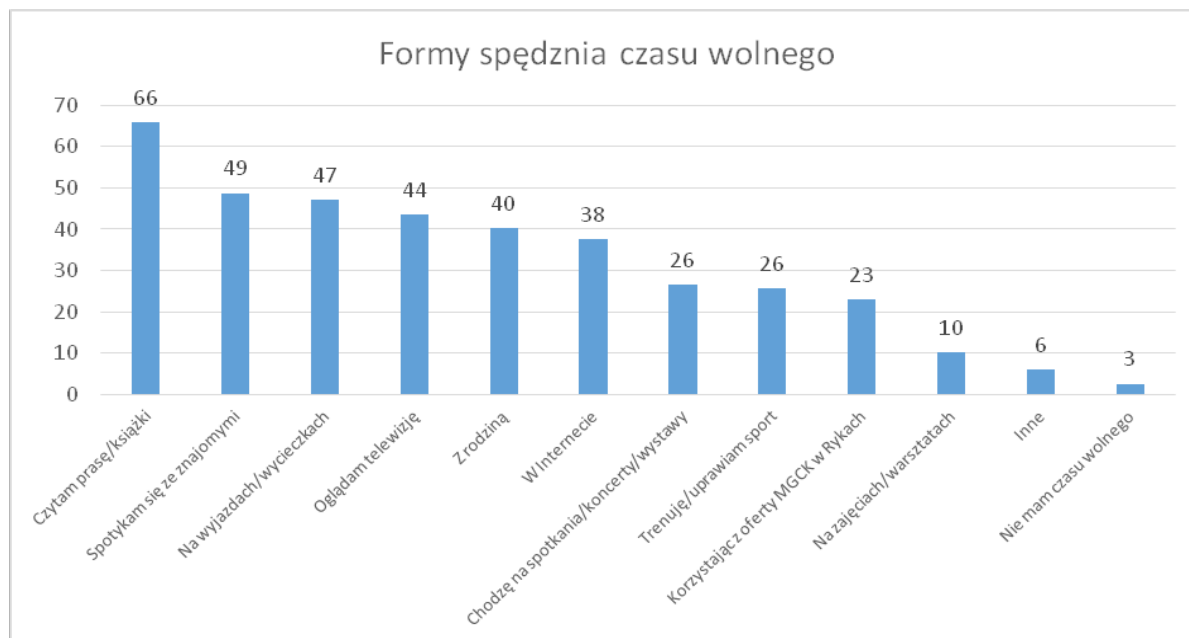
*"Ja np. odżyłam wcześniej, znajomości nowe nawiązaliśmy, bo wcześniej się nie znaliśmy, choć z jednej miejscowości. A teraz bez siebie żyć nie możemy."*

Wypowiedź osoby w wywiadzie fokusowym w Bazanowie

## Wzory spędzania czasu wolnego

W poprzednim akapicie wskazano deklarowane przez mieszkańców Gminy i Miasta Ryki zainteresowania i pasje. Nieraz są one oparte bardziej na tym, czym nasi rozmówcy chcieliby się zająć, a nie koniecznie tym, na co realnie mają czas lub możliwość. To drugie pokazują nam odpowiedzi na pytanie o to, jak spędzany jest czas wolny.

Mieszkańcy Gminy Ryki najchętniej czytają książki/prasę – 66%. Cenią spotkania ze znajomymi (najczęściej w restauracjach/pubach lub w plenerze) czy na wyjazdach/wycieczkach (odpowiednio 49% i 47%). 44% badanych po prostu lubi pooglądać telewizję w wolnym czasie mieszkańców Gminy. W Internecie spędza czas 38% badanych, najczęściej korzystając z mediów społecznościowych i korzystając z portali informacyjnych, również lokalnych. Czas wolny od obowiązków domowych, zawodowych to czas spędzony z rodziną dla 40% badanych. Czas z rodziną mieszkańcy Gminy spędzają na wspólnych wycieczkach rowerowych, spacerując lub po prostu rozmawiając ze sobą. Co 4 osoba z chęcią wybierze się na wystawę, koncert czy przedstawienie lub też będzie uprawiać sport – 26%. Z oferty MGCK korzysta 23% badanych mieszkańców Gminy. Przede wszystkim korzystają z oferty kina. Mieszkańcy Gminy w tym celu wyjeżdżają również do Warszawy, Lublina, Kazimierza Dolnego czy Puław. Ponadto uczęszczają na różnego spotkania, wystawy, przedstawienia i imprezy/koncerty organizowane na terenie Miasta. MGCK udostępnia swoje pomieszczenia na spotkania towarzyskie np. gry w brydża, z których korzysta przede wszystkim grupa seniorów. Co 10 osoba korzysta z różnych form zorganizowanych zajęć w formie warsztatowej np. w świetlicy wiejskiej czy w MGCK-u.



Rysunek 5. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „W jaki sposób spędza Pan/Pani czas wolny od obowiązków szkolnych, zawodowych czy domowych?”. Ankieta papierowa i internetowa N=117. Wybór odpowiedzi wielokrotny.

Badania jakościowe pozwoliły pogłębić te informacje. I tak mieszkańcy Ryk w średnim wieku chętnie spędzają czas w domowym zaciszu, zajmując się domem, oglądając TV, spędzając czas w Internecie, czytając książki i prasę, pracując w ogrodzie (lub na działce), pomagając dzieciom w odrabianiu lekcji i bawiąc się z nimi. Często szukają aktywnych form spędzania czasu, np. nordic walking, rodzinne wypadki na basen. Ze znajomymi spotykają się na grillu albo w którymś z lokali czy klubów. Z rodziną, gdy mają do dyspozycji więcej czasu, wyjeżdżają za miasto, na wycieczki, na co dzień wspólnie oglądają TV, grają w gry planszowe. Ci, którzy mają małe dzieci, wiele czasu spędzają też na placach zabaw czy też spacerach z dziećmi. Młodzież i młodzi dorośli stawiają na aktywności: rower, bieganie, fitness, siłownia, wspominają też aktywności domowe, relaks z książką, prace w ogródku. Ze znajomymi odwiedzają się w domach, organizują wspólne wyjazdy lub, ostatnio, umawiają się do kina.

Seniorzy poświęcają więcej czasu na realizację swoich zainteresowań: książki, wyjścia do kina, wyjazdy do teatru, ale też oglądaniu TV, czytanie gazety czy surfowanie w



# KREATYWNI KULTURALNIE



Internecie. Ważnym punktem są oczywiście spotkania z wnukami. Spotykając się ze znajomymi preferują spotkania w domu, albo podczas imprez kulturalnych.

Na podstawie dzienników prowadzonych przez seniorów można wywnioskować, że prowadzą bardzo aktywne życie.

*„Jestem zadowolona, bo robię to, co lubię i mam satysfakcję ze swojego życia, a lubię śpiewać, tańczyć, coś organizować, towarzystwo”.*

Opis z dzienniczka tygodniowego życia seniora

Seniorzy, jeśli podejmują się już jednej aktywności to przechodzi energia działania również na inne pola np. towarzyskie, rodzinne, społeczne. Seniorzy są silnie ze sobą związani, często dzwonią do siebie czy spotykają się – „*dzwoniłam do znajomych*”, „*wykonałam telefon do koleżanki*”, „*sąsiad wpadł na kawę*”. Ich aktywność czy pasje są konsekwencją ich młodzieńczych zainteresowań – „*Już jako mała dziewczynka lubiłam słuchać piosenek śpiewanych przez inne osoby (...) wychodziłam z domu, by posłuchać grania wiejskich muzykantów na zabawach. W szkole – śpiewałam (...), byłam w grupie tanecznej (uczyliśmy się tańczyć tańców ludowych), występowałam w teatrykach dziecięcych. Mój czynny udział w takich zgrupowaniach sprawiał, że chętnie chodziłam do szkoły i posiadałam pozytywną motywację do nauki*”. Przejście na emeryturę dla wielu osób jest ciężkim przeżyciem i wtedy działalność społeczno-kulturalna jest bardzo pomocna w ułożeniu sobie na nowo życia, bez pracy zawodowej. Seniorzy mają możliwość realizacji swoich zainteresowań za pośrednictwem różnych form: Klubów, Zrzeszeń, Zespołów, Ośrodków Wsparcia, Ośrodków Pomocy Społecznej, Kół Zainteresowań, Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Działalność w klubach, zespołach to nie tylko rozwijanie swoich talentów, ale i nawiązywanie nowych przyjaźni i rozrywki – „*Przebieg spotkania - wspólna herbatka i luźne rozmowy, rozśpiewanka, śpiew*”. Jedna Seniorka opisuje w swoim dzienniczku działanie integrujące pokolenia – „*Bardzo się cieszę, że jako emerytka mogę śpiewać w tak wspaniałej grupie z młodymi ludźmi, nawet ze swoimi wnuczkami*”. Inne poruszane aktywności w ciągu dnia przez seniorów: gotowanie/pieczenie, ogarnianie domu, spotkania z rodziną i znajomymi, prace pielęgnacyjne na działce, oglądanie teleturniejów i seriali, rozwiązywanie krzyżówek, spacerowanie, rehabilitacja czy wyjście na basen.



# KREATYWNI KULTURALNIE



Sposoby spędzania czasu wolnego przez dzieci zinterpretowano na podstawie rysunków. Rysunki wykonywały dzieci ze świetlicy czy zajęć plastycznych. Na podstawie rysunków można zauważyć, że szczególne znaczenie dla dzieci mają zwierzęta. W czasie wolnym bawią się nimi, opiekują się czy spacerują. Dzieci lubią spędzać czas na dworze np. na placu zabaw, podwórku czy ogrodzie. Wśród atrybutów związanych z czasem wolnym można zobaczyć książkę, telewizor, słuchawki czy komputer. Dzieci lubią rysować/malować, dlatego też uczęszczają na zajęcia plastyczne.

## **Gmina - wzory spędzania czasu wolnego**

W zależności od wieku osób, z którymi rozmawialiśmy, wzorce spędzania czasu wolnego nieco się różnią. Jednakże w przypadku osób spoza samych Ryk, poza częścią seniorów, istnieje wspólny mianownik - brak korzystania z oferty MGCK i innych instytucji z Ryk. Oczywiście przyczyną jest niemożność łatwego dotarcia do Miasta gminnego i brak realizacji przez te instytucje oferty poza samymi Rykami.. Jedyną grupą związaną z MGCK są seniorzy korzystający z oferty UTW lub zrzeszeni w Kołach Gospodyń Wiejskich, które korzystają z dużego wsparcia Centrum.

Dzieci i młodzież najczęściej spędzają czas z rówieśnikami, jeżdżąc na rowerach, spotykając się ze znajomymi w domach, spacerując. Często też wybierają indywidualne formy spędzania czasu - grę na komputerze, telefonie, oglądanie telewizji.

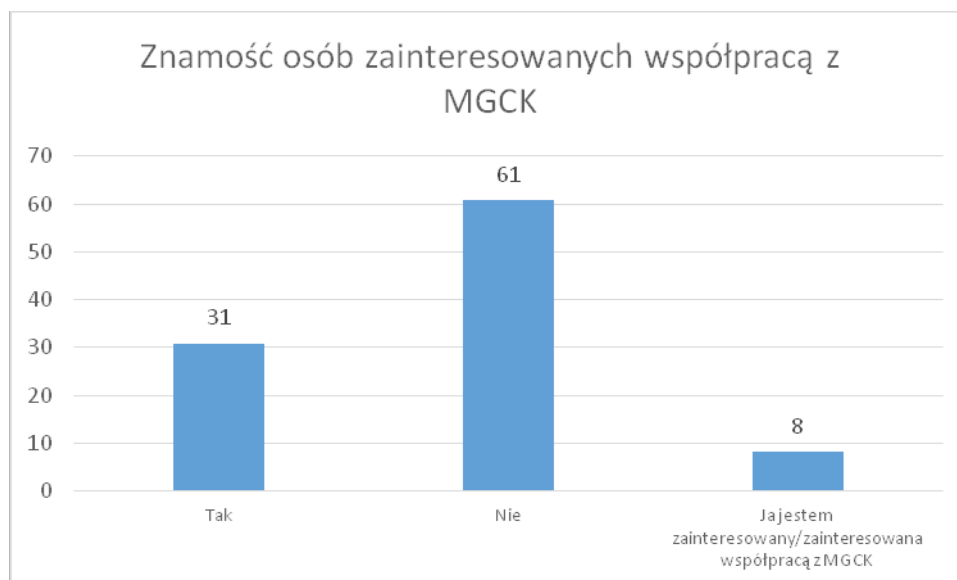
Osoby w średnim wieku przede wszystkim poświęcają czas rodzinie i prowadzeniu domu, w dużej mierze także spotkaniom ze znajomymi (najczęściej w postaci grilla, spotkań sąsiedzkich). Niekiedy pozostaje czas na rower, książki czy realizację innych swoich pasji. Gdy czasu jest więcej grupa ta najchętniej wyrusza na wycieczki z rodziną lub znajomymi. Ta grupa ma najwięcej chęci, by szukać ciekawych miejsc i wydarzeń, często jednak realizuje te potrzeby poza Rykami czy w ogóle Gminą, jeżdżąc do Dębłina, Stężycy, Puław, Kazimierza i innych miejscowości.

Seniorzy często wymieniali działalność w KGW, równie istotną ich sferą życia są prace w ogrodzie czy działce, jak również opieka nad wnukami i spotkania sąsiedzkie, ze znajomymi. Ważne są także indywidualne formy spędzania czasu - książki, krzyżówki czy telewizja.

## Instytucje/osoby - podmioty działające w sferze kultury

Wszystkich rozmówców i osoby badane poprzez ankiety poprosiliśmy, żeby wskazali miejsca, instytucje i osoby, które realizują jakieś ciekawe działania. Wskazania te prezentujemy poniżej. Listę wskazanych osób, ze względu na ochronę danych osobowych, przekazujemy jedynie do wglądu MGCK. Osoby te i organizacje warto w pierwszej kolejności poinformować o realizowanym konkursie inicjatyw. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że ilość wskazań jest ogromną, co z jednej strony ukazuje jak duży jest potencjał kulturotwórczy Gminy, z drugiej zaś, że pomimo negatywnych deklaracji, mieszkańcy naprawdę dobrze orientują się w tym co dzieje się w okolicy.

Według wyników badania ankietowano aż 31% badanych mieszkańców Gminy/Miasta zna aktywne organizacje czy osoby indywidualne, które mogą współpracować z MGCK. Nie zna takich osób/instytucji 61%. Natomiast 8% badanych wskazywało na siebie, jako osoby chętne do wsparcia w działaniach MGCK np. przy organizacji koncertów, prowadzenia świetlicy czy wsparcia w zajęciach wokalnych.



Rysunek 6. Odsetek odpowiedzi: „Czy zna Pan/Pani w swoim otoczeniu aktywną osobę czy organizację, z którą MGCK mogłyby nawiązać współpracę w celu realizacji spotkań, warsztatów, inicjatyw społecznych itp.?”. Ankieta papierowa i internetowa N=110. Możliwość wielokrotnej wypowiedzi.

Instytucje i organizacje wskazywane, jako miejsca, w których mają miejsce interesujące wydarzenia:

- ZHP/ZHR – ZHR w Żabiance, ZHP Ryki, Harcerze/harcerki mają zbiórki, różne gry, obozy
- Organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje) – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lepsza Przyszłość Ziemi Ryckiej” (najczęściej wskazywana w badaniu ankietowym organizacja pozarządowa), Towarzystwo Przyjaciół Ryk, Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Dzieci i Młodzieży przy parafii Najświętszego Zbawiciela w Rykach, Fundacja Obywatelskiego Rozwoju w Rykach (znana również jako Fundacja I LOVE LRY), Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Kulturalne im. Leona Wyczółkowskiego, Stowarzyszenie „Nowoczesna Pani” (*„rewelacyjnych rzeczy można się nauczyć od starszych pań: szydełkowanie i rękodzieło - mistrzostwo świata”*),
- Inicjatywy mieszkańców – Towarzystwo Podwórkowe (aktywna grupa osób, dzięki ich działaniom powstała Pracownia Orange w Rykach<sup>21</sup>, Podwórko Nivea<sup>22</sup>),
- Koła Gospodyń Wiejskich - Sierskowola, Bazanów, Brusów, Rososz i inne.
- Restauracje/puby/kluby - dyskoteki w Karczmie Rybnej, Jakubowej Izbie, i K2.
- Szkoły - Szkoła Podstawowa w Moszczance (często wskazywana), Zespoły Szkół Podstawowych i Ponadpodstawowych w Rykach, Ognisko Muzyczne.
- Kościół - Niebieskie Owieczki, chór parafialny, Katolickie Stowarzyszenie Młodych.
- Samorządy i inne organy decyzyjne – Urząd Gminy w Rykach, Starostwo Powiatowe w Rykach, Sołtysi, Rady Osiedlowe.
- Instytucje/organizacje sportowe – Basen, MGOSiR w Rykach, Grupa biegaczy – [www.biegusiem.pl](http://www.biegusiem.pl).
- Biblioteki - Biblioteka w Rososzy, Biblioteka Gminna w Moszczance, Biblioteka w Rykach, Biblioteka Powiatowa.

<sup>21</sup> <https://pracownieorange.pl/pracownia/ryki/tablica>

<sup>22</sup> [http://www.deblin24.eu/nawosci,top,1,1,ryki\\_maja\\_juz\\_podworko\\_nivea\\_,1331.html](http://www.deblin24.eu/nawosci,top,1,1,ryki_maja_juz_podworko_nivea_,1331.html)



# KREATYWNI KULTURALNIE



- Zespoły muzyczne – kapele – Pośpiechy, Rykowiacy; Zespoły śpiewacze: Pelagia, Moszczyńianki, Rososz, Oszczywilk, Zespół Śpiewaczo-Obrzędowy „Karczmiska”, zespół wokalny Przyjaciele Przedszkola, Chór „Relaks”, Orkiestra Dęta OSP Ryki.
- Kółko Rolnicze – organizuje wycieczki, w których uczestniczą panie z KGW
- Teatry – w ramach KGW, Kociaki
- Kluby – Klub wędkarski, Klub brydżowy, Klub Seniora, Kluby profilaktyczne – kluby abstynenta.
- Kabaret - Grupa kabaretowa GADY
- Taniec - Zespół Tańca Ludowego - Old Boy, Dziecięcy Zespół Tańca Ludowego Ryki
- Pomoc społeczna – Dom Pomocy Społecznej w Leopoldowie, PCK
- Działania wolontariackie - Koło wolontariatu w Rykach,
- Inne organizacje/instytucje (nie tylko lokalne) – AISEC, Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo, Wyspa Wisła w Stężycy, działania w ramach Latarników Polski Cyfrowej Równych Szans, Europejska Fundacja Kultury Miejskiej, Fundacja Sztukmistrze, Stowarzyszenie z Nowodworu

Podsumowując trzeba podkreślić, że zarówno w Rykach, jak i całej Gminie jest bardzo dużo różnego rodzaju organizacji i grup nieformalnych. Mieszkańcy wskazują też wiele osób aktywnych, posiadających ciekawe pasje, działających społecznie. Jednocześnie często wskazywane są istniejące bariery we współpracy i w ogóle pracy tych grup. Po pierwsze brak wsparcia instytucjonalnego, po drugie podziały społeczne. Warto więc pomyśleć o realizacji działań na rzecz integracji i wzmocnienia współpracy różnych organizacji i grup. Współpraca między organizacjami a także między instytucjami i organizacjami może wytworzyć wiele ciekawych inicjatyw i trafić dokładnie tam, gdzie są największe potrzeby. Synergia wytworzona we wspólnym działaniu przyniesie wyłącznie korzyści społeczności Miasta i Gminy.

Oczywiście zarówno wskazane grupy, organizacje, jak i konkretne osoby realizujące interesujące działania, powinny być w pierwszej kolejności poinformowane i zachęcane do udziału w konkursie inicjatyw w ramach projektu DK+.





# KREATYWNI KULTURALNIE



Pałac i park wokół - Park niegdyś budził pozytywne skojarzenia, był miejscem spotkań i randek, obecnie jest zbyt zaniedbany i omijany ze względu na wrony. Mimo to większość osób, z którymi rozmawialiśmy wiąże z Parkiem pozytywne emocje i liczne sentymenty. Dodatkowo Park jest licznie uczęszczaną trasą pieszą dla osób podążających w stronę dworca PKS. Warto więc w działaniach kulturalnych rozważyć jakieś oswojenie tego miejsca, może działania oparte na zbieraniu wspomnień, ponowne zaproszenie tutaj mieszkańców. Interesujący pomysł ożywienia Parku powstał w czasie wywiadu fokusowego z pracownikami MGCK i polegał na realizacji w nim wystaw, instalacji, różnych artystycznych i nieniszczących zieleni, form ingerencji w przestrzeń. Pałac (jak z reguły mieszkańcy nazywają siedzibę MGCK) jest z kolei, wg mieszkańców Ryk i okolic, symbolem Miasta, czymś czym można się pochwalić. W budynku urzęduje również USC.

W ramach konkursu o mandaty na Sejm Dzieci i Młodzieży, uczniowie ZSO nr 2 w Rykach realizowali zadanie „Miejsca młodych-jakiej przestrzeni publicznej potrzebuje młodzież”, w którym jedną z inicjatyw podejmowanych było przeprowadzenie spaceru badawczego po Parku. Wnioski z działania wskazywały, że Park wymaga prac remontowych np. wyrównania alejek, zadbania o zieleni np. realizacja rabatek, gazonów z kwiatami, odnowienia ławek, odstraszenia ptaków. Uczniowie stwierdzili, że obecnie Park nie jest miejscem przyjaznym gdzie mieszkańcy chętnie spędzają czas. *„Park z uwagi na swój stan nie jest miejscem, gdzie mieszkańcy Ryk chętnie spędzają czas”*. Spacer zakończył się opracowanie wniosków do petycji władz Miasta Ryki, a w konsekwencji *„należy opracować projekt gruntownej jego rewitalizacji”*<sup>23</sup>.

Rynek, jak mówią mieszkańcy: *„Odnowiony rynek w Rykach jest bardzo ładny i można go częściej wykorzystywać”*, *„Myślę że rynek jest najlepszym miejscem dużo się tam dzieje ;)”* (cytaty z ankiet). Również w wywiadach i innych metodach jakościowych, Rynek zawsze pojawiał się w pierwszych słowach wypowiedzi dotyczących ważnych miejsc. To tam przede wszystkim warto poszukiwać mieszkańców. Tam spotykają się rodzice z dziećmi (ze

<sup>23</sup> Relacja ze spaceru badawczego (wraz ze zdjęciami) - <http://www.ryki.pl/pl/edukacja/1285-spacer-badawczy-po-parku.html>

<http://www.ryki.pl/pl/edukacja/1295-spacer-badawczy-ci%C4%85g-dalszy.html>



# KREATYWNI KULTURALNIE



względu na plac zabaw), młodzież szkolna, ale też seniorzy. Z drugiej jednak strony Rynek budzi nieco mieszane uczucia, wspomina się o tym, że bywa tam niebezpiecznie, że jest brudno oraz, że jest to miejsce spotkań lokalnych osób spożywających alkohol. Miłym sąsiedztwem Rynku jest natomiast lodziarnia pani Janusowej, obowiązkowe miejsce wizyt mieszkańców Ryk.

Park Jarmołówka - *„Ryckie parki. Każdy z młodzieńców ma tam jakąś historię. Bardzo miło wspominać przesiadywanie w nich.”* (cytat z ankiety). Park znajduje się w dzielnicy o tej samej nazwie. Mieszkańcy często mówią o nim, jako parku ładnym, z placem zabaw, przyjemnym miejscu do relaksu. Jest to miejsce rodzinnych spacerów.

Staw Skalskiego – Staw położony w bliskim sąsiedztwie Rynku i terenu Targu, sąsiaduje z nieczynnym Młynem Skalskiego oraz starym cmentarzem. Wokół stawu wykonano alejkę spacerową, z oświetleniem i ławkami. Staw jest lubianym miejscem spotkań, spacerów (niedzielne spacerory rodzinne), randek. Mieszkańcy wskazują jednak, że warto zadbać o lepsze oznaczenie tego miejsca, by osoby idące od strony Rynku mogły tu trafić, a także na by wiedziały o sąsiedztwie starego cmentarza i historii Młyna. Również sam Młyn jest wskazywany jako miejsce, w którym powinno coś się dziać. *„Fajnie również jest posiedzieć nad Skalskim, miła atmosfera, można wypocząć.”* (cytat z ankiety)

Kościół - mieszkańcy mówią, że *„Mamy bardzo ładny Kościół i obraz w nim”*, *„Kościół i tereny parafii mogą być miejscem spotkań”* (cytaty z ankiet). Jak wskazywano w czasie warsztatów już teraz teren wokół parafii jest nieformalnym miejscem spotkań, zwłaszcza młodzieży. Elementami cennymi są obraz olejny namalowany przez L. Wyczółkowskiego i plebania.

Dworzec PKS był kiedyś bardzo ważnym miejscem. Ze względu na swoją funkcję, ale zapewne nie tylko, stanowił miejsce spotkań, umawiano się tam nawet na randki. Obecnie wymieniany jest jako miejsce nieprzyjemne i zaniedbane, co zaznacza bardzo wiele osób. Można jednak pomyśleć, nad ciekawym wykorzystaniem tej porzuconej przestrzeni, zwłaszcza biorąc pod uwagę jej planowaną zmianę funkcji, np. o Festiwalu Graffiti. Ze



względu na swoje funkcje dworzec nadal jest i będzie miejscem często odwiedzanym, znajduje się też w bliskim sąsiedztwie Pałacyku i MGCK a przez park prowadzi do niego bardzo uczęszczana ścieżka.

Stadion – miejsce ważne zwłaszcza dla młodzieży zajmującej się sportem i poszukującej miejsc na realizację swoich pasji.

Kino Renesans – kino zyskało na znaczeniu po niedawnej cyfryzacji. Obecnie jest chętnie odwiedzane i wskazywane przez mieszkańców jako ważne miejsce.

Staw Buksa – *„proponuję wyremontować staw Buksa i wstawić tam plażę”, „Okolice stawu Buksa - zupełnie niewykorzystane rekreacyjnie”*. Staw Buksa, ale też Staw Okręt to miejsca z potencjałem. Mieszkańcy wskazują, że warto rozwijać ich funkcje rekreacyjne. Możliwe, że również są to dobre miejsca na różnego rodzaju wydarzenia plenerowe.

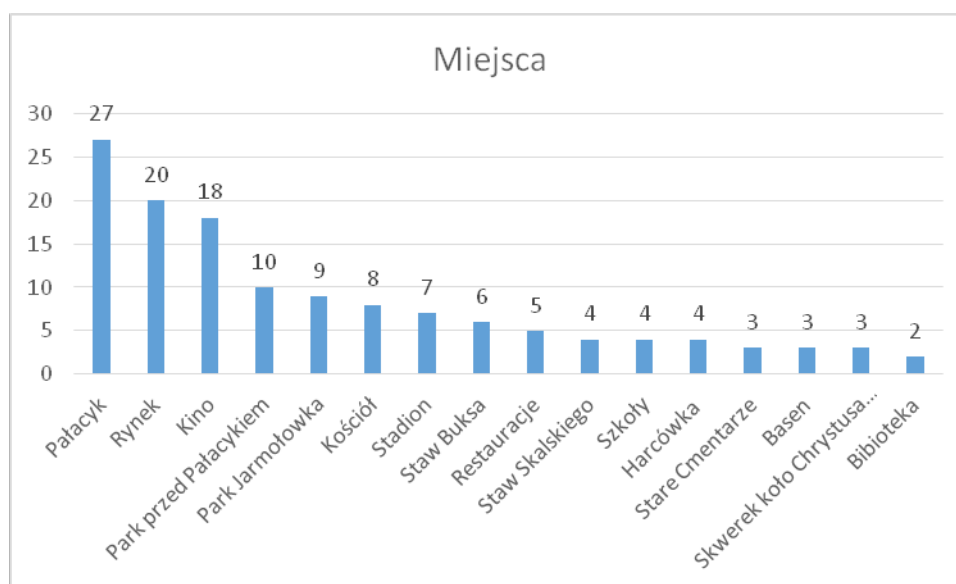
Ulica Szkolna i skwer przy figurze Chrystusa Frasobliwego *„Dużym szacunkiem darzę skwerek koło Chrystusa Frasobliwego ze względu na fakt istnienia tam Kościoła. Uważam, że to miejsce nie jest czczone i otoczone opieką. Powinno być zabezpieczone przed wizytami pijaków i tych, co zalatwiają tam swoje fizjologiczne potrzeby”*(cytat z ankiety). W wywiadach także Skwer ten był często wskazywany. Mieszkańcy lubią to miejsce i mają do niego sentyment, jednocześnie wskazują na jego zaniedbanie.

Osiedla, blokowiska – tradycyjnie budzą mieszane uczucia, z jednej strony znajdujące się na nich place zabaw czy świetlice stanowią miejsce spotkań i lokalnych wydarzeń, z drugiej jednak część osiedli postrzegana jest negatywnie, zwłaszcza osiedle Kochanowskiego i Witosa.

Mieszkańcy wskazywali również na braki takich miejsc jak deptak - *„Brakuje mi miejsca, ulicy, pasażu tylko na spacer i zakupy, takiego deptaka bez samochodów. Świetne miejsce na to wg mnie jest na ulicy Karola Wojtyły (od szkoły do urzędu) lub cała ulica Poniatowskiego”* czy kawiarenki - *„uważam, że w Rykach brakuje kawiarenki na wysokim*

poziomie dla osób starszych, kulturalnych, nudzących się w domu'. Są osoby, które albo nie wskazywały miejsc dla siebie znaczących albo też uważały, że nie ma takich miejsc - „Niestety w Rykach chyba nie ma takiego miejsca, a jeśli nawet są nie są rozpowszechnione”.

Mówiąc natomiast o popularności poszczególnych miejsc warto wskazać wyniki i liczby poszczególnych typowań ankiety on-line. W ankiecie mieszkańcy Miasta/Gminy wskazywali na miejsca dla nich znaczące. Najwięcej osób wskazało na Pałac (siedziba MGCK), jako miejsce, które zwraca mieszkańców uwagę (27 wskazań). Ponadto ważne miejsca to Rynek - 20 wskazań oraz Kino „Renesans” (18 wskazań). Wiele miejsc zarówno w ankiecie, jak i w wywiadach, było wskazywanych w pojedynczych głosach, dlatego nie zostały tu zaprezentowane. Dodatkowo, warto poznać punkt widzenia młodzieży zawarty w filmiku obecnym w portalu Youtube.<sup>24</sup>



Rysunek 8. Liczebność

Ciekawą informacją są też ważne miejsca widziane z perspektywy mieszkańców wsi z Gminy Ryki. Z jednej strony mieszkańcy, zwłaszcza dzieci i młodzież, wymieniali miejsca ważne lokalnie, takie jak konkretna ławka, przystanek, boisko czy świetlica. Często są to miejsca ważne tylko dla danej osoby i jej grupy przyjaciół. Jednocześnie większość osób, z którymi rozmawialiśmy, wskazywała ważne miejsca w Rykach. Jak się okazuje, nieraz jest

<sup>24</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=BXI7oswBRn4>

to wspólna narracja zarówno dla mieszkańców Miasta, jak i Gminy. Świadcami ważnych wydarzeń, celebracji, randek, są bowiem często właśnie Ryki (konkretne miejsca pokrywają się z tymi omówionymi wcześniej). Często jednak ryckie miejsca spotkań dotyczyły bardziej przeszłości, a obecnie mieszkańcy Gminy coraz chętniej jeżdżą w innych kierunkach: do Dębłina, Kazimierza czy Stężycy. Co również jest wspólne dla mieszkańców zarówno samych Ryk, jak i Gminy.

Jako ważne miejsca poza Gminą wskazywano więc takie miejsca jak: Kościół w Żabiance oraz Wolę Okrzejską powiązaną z Sienkiewiczem, Wyspa Wisła w Stężycy - „*Jedynе miejsce na terenie powiatu warte uwagi. W Gminie Ryki warty byłby Buksa (na wzór Wyspy Wisła)*”, pokazy samolotów w Dęblinie, Forty Dęblin, Kazimierz Dolny, Puławy, Święto Róż w Końskowoli, Pałac w Kozłowie, Kościół w Żabiance, Stężycy - Białki Dolne.

Uzupełnieniem ważnych miejsc w Rykach i poza Gminą, są ważne i ogólnie rozpoznawalne miejsca na terenie Gminy:

- Świetlice w Rososzy, Leopoldowie, Sierskowoli (MGCK)
- Filie MGBP w Rososzy i Leopoldowie
- Lokalne przystanki PKS
- Dworzec kolejowy w Leopoldowie
- dworek ziemiański w Rososzy
- lokalne sklepy
- remizy OSP
- Stadnina koni w Sierskowoli
- Bobrowniki - Wieprz, miejsce rekreacji poza miastem (teren realizacji imprezy „Sobótka”)
- Orlik Sierskowola
- Lasy na terenie Gminy
- Spływ kajakowy po Wieprzu - Osmolice
- Szlaki rowerowe
- Świetlica MGCK w Bazanowie – siedziba Stowarzyszenia „Nowoczesna Pani”
- Pradolina Wieprz



# KREATYWNI KULTURALNIE



Podsumowując mieszkańcy Ryk zgodnie wskazują miejsca, które są istotne dla życia Miasta. Wiele z nich nie budzi jednak jednoznacznie pozytywnych emocji, a bardziej złożone i niejednoznaczne. Można uznać to jako dodatkową szansę dla działań kulturalno-społecznych, poprzez, które można dążyć do oswojenia i swoistej rewitalizacji poszczególnych punktów Miasta. Wskazane miejsca wraz z ich charakterystyką mogą także stanowić wskazówkę do planowania ważnych wydarzeń plenerowych, czy działań dla poszczególnych grup wiekowych.

Dla mieszkańców istotna jest też tkanka historyczna Miasta i sentymentalne odniesienia do wielu miejsc:

*„Ważne są miejsca związane z historią Miasta. Zabytkowy młyn, kirkut, bożnica, skwerek przy ul. Szkolnej, Pałacyk i otaczający go park”*,

Wypowiedź osoby w internetowej ankiecie

Co ważne, mieszkańcy Gminy, mieszkający poza Rykami, chętnie odwiedzają Miasto gminne, by celebrować ważne wydarzenia, spotkać się ze znajomymi czy pójść na randkę. Oczywiście dotyczy to osób dorosłych, mogących samodzielnie poruszać się między miejscowościami. Jednocześnie każda z miejscowości ma swoje istotne miejsca, nieraz niepozorne, jak ławka przy sklepie czy przystanku, stanowiąca miejsce spotkań młodzieży. Warto poznawać te miejsca, by móc docierać do nich chociażby z promocją wydarzeń kulturalnych.

## Identyfikacja potencjału kulturotwórczego - podsumowanie

Badania realizowane w trakcie diagnozy pozwoliły, poniekąd przy okazji, na zasygnalizowanie barier, utrudniających uczestnictwo i aktywność w szeroko rozumianej kulturze.

W przypadku mieszkańców Miasta Ryki, wskazywano następujące problemy:

- Brak dostatecznej informacji o działaniach kulturalnych.
- Brak rozbudzonych potrzeb uczestnictwa w kulturze przez niektóre grupy społeczne.
- Brak oferty zróżnicowanej dla osób w wieku średnim.

- Niedostateczna ilość wydarzeń kojarzonych przez mieszkańców z kulturą wysoką: koncertów, spektakli, recitali.

Z diagnozy uzyskaliśmy także informacje o różnego rodzaju barierach, które utrudniają dostęp i uczestnictwo w kulturze widocznych na poziomie Gminy.

W przypadku Gminy, możemy mówić o następujących problemach:

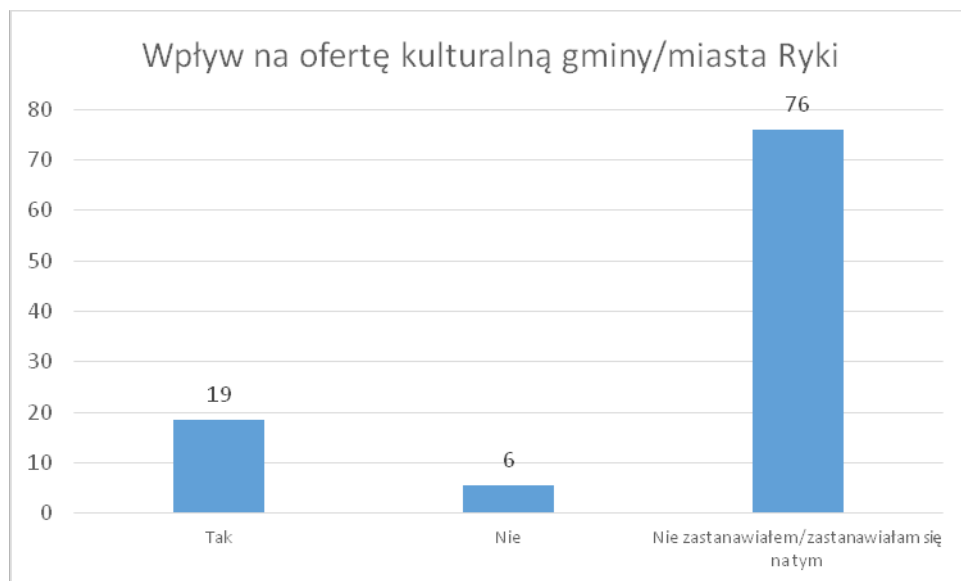
- Odległość i brak rozbudowanej komunikacji publicznej, sprawiają, że dzieci i młodzież nie mają możliwości, by samodzielnie dojeżdżać na zajęcia do Ryk: *“wszystko jest daleko, trzeba prosić rodziców, żeby zawieźli”*, a rodzice nie mają czasu, by dzieci wozić i czekać na koniec zajęć. Warto pamiętać, że układając ofertę można w czasie zajęć dla dzieci, zaproponować także coś dla dorosłych, by nie musieli „tylko” czekać.
- Brak bezpiecznych ścieżek rowerowych, które mogłyby ułatwić dotarcie do Ryk młodzieży: *“Niebezpiecznie jechać do Ryk rowerem (Sierskowola)”*.
- Wielu mieszkańców wskazywało na podziały społeczne i właśnie między mieszkańcami, powodujące, że nawet osoby aktywne społecznie po jakimś czasie rezygnują.
- Dzieci natomiast wspominały o niechęci jaką odczuwają w Rykach ze strony rówieśników: *“W Rykach nas nie lubią [dzieci ze wsi - ADJ] więc boimy się tam sami kręcić”*.
- Poczucie izolacji wśród mieszkańców wsi, widoczne w poglądach, że z perspektywy Ryk nikogo nie obchodzi co dzieje się na wsi.
- Brak stałej oferty w istniejących na wsiach świetlicach.
- Brak systematycznej informacji: o działaniach MGCK można się dowiedzieć tylko z Internetu lub gazet i to z reguły za późno, nie są wykorzystywane miejscowe tablice informacyjne, sklepy czy osoby działające społecznie.

W przypadku miejscowości w Gminie charakterystyczne jest to, że podstawową potrzebą rysującą się w rozmowach z mieszkańcami wsi jest stworzenie oferty dla nich w ich miejscu zamieszkania. O ile dorośli są w stanie stosunkowo łatwo dojechać do Ryk własnym samochodem, o tyle wszystkie pozostałe grupy mają z tym problem. Mieszkańcy wskazują, że bardzo przydałaby się możliwość zatrudnienia osoby, która choćby w niektóre dni

otwierała świetlice i realizowała przy tym choć minimalną ofertę. Resztę - doposażenie i pomysły na kolejne działania, jak deklarują mieszkańcy, zapewne wnieśliby sami.

## Pomysły na działania

Mieszkańcy Gminy/Miasta w większości nie zastanawiali się nad tym czy chcieliby mieć wpływ na ofertę kulturalną w swoim miejscu zamieszkania (76%). Jedyne co 5 osoba jak najbardziej chciałaby współdecydować o działaniach podejmowanych na terenie Gminy i Miasta (19%). Najlepszą formą przekazywania swojej opinii, według mieszkańców, jest ankieta elektroniczna.



Rysunek 9. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „Czy chciałby/chciałaby Pan/Pani mieć wpływ na ofertę kulturalną gminy?”. Ankieta papierowa i internetowa N=108.

Główne pytania zadawane mieszkańcom, dotyczyły tego, jakie mają pomysły na to, co mogłoby się dzieć w ich okolicy oraz, kto, w tym momencie działa i robi coś ciekawego. Mieszkańcy Ryk mieli możliwość wskazywania pomysłów na działania kulturalne w ich mieście zarówno w ankiecie on-line, jak i wywiadach pogłębionych, w ramach “wiszących pytań” oraz podczas warsztatów kreatywnych.

Zdaniem mieszkańców, uczestniczących w badaniach jakościowych, oferta kulturalna powinna być bardziej zróżnicowana oraz konsultowana z mieszkańcami na podstawie np. ankiet. Instruktorzy powinni wychodzić do ludzi. W ofercie „każdy powinien znaleźć miejsce na realizację swoich zainteresowań”. Wszelkie działania powinny „zacząć się od form aktywizacji mieszkańców dla pobudzenia ich kreatywności i otwarcia głów na coś nowego”. Mieszkańcy łączą działania kulturalne z promocją Ryk. Postulowane jest „większe otwarcie na mieszkańców wsi - głównie dzieci, zajęcia popołudniowe (choć raz w tygodniu)”.

*„To MGCK w Rykach powinno wyjść z ofertą do mieszkańców, a nie jest tak, że jest organizowana impreza w Rykach, a większość mieszkańców wyjeżdża z Ryk do Kazimierza Dolnego, aby pochodzić, pospacerować po Rynku, a potem władze dziwią się, że społeczeństwo nie przychodzi na imprezy w Rykach, a ile można słuchać na około kół gospodyń wiejskich czy muzyki ludowej w wiejskim wykonaniu. MGCK w Rykach nic nie ma do zaoferowania dla młodych mieszkańców i nie tylko.”*

*Wypowiedź badanej osoby w ankiecie internetowej*

W wywiadach pogłębionych przede wszystkim mieszkańcy wskazywali na potrzebę urozmaicenia oferty kulturalnej, dostosowania jej do potrzeb większej ilości grup, konsultowania jej z mieszkańcami. Dzięki temu można by podnieść atrakcyjność realizowanych działań, a przez to włączyć do uczestnictwa w kulturze większą ilość osób.

Poniżej przedstawiono tabelę zbierającą pomysły mieszkańców przedstawiane w różnych źródłach:

Tabela 8. Pomysły mieszkańców pogrupowane w kategorii.

Kategoria	Proponowane działanie
Integracja mieszkańców/podmiotów	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Więcej działań integrujących społeczność.</li> <li>• Łączenie podmiotów działających w kulturze.</li> <li>• Współpraca ze szkołami, spółdzielniami mieszkaniowymi.</li> <li>• Zajęcia międzypokoleniowe, łączą młodzież z seniorami.</li> <li>• Kiermasze i wyprzedaże garażowe, targi wymienne.</li> <li>• Projekty mające na celu dbanie o przestrzeń publiczną</li> </ul>

	miasta.
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Większa ilość koncertów/eventów (np. dla każdej grupy wiekowej).</li> <li>• Nauka śpiewu dla dzieci.</li> <li>• Koncerty muzyki klasycznej.</li> <li>• Nauka gry na instrumentach.</li> <li>• Więcej konkursów wokalnych powiatowych, np. w listopadzie piosenki patriotycznej, w styczniu konkurs kołęd.</li> <li>• Zespół rockowy, w którym mogłyby się uczyć i rozwijać młode osoby zainteresowane cięższą muzyką.</li> <li>• Imprezy plenerowe – koncerty (częściej).</li> <li>• Nauka gry na gitarze.</li> <li>• Warsztaty wokalne, muzyczne.</li> <li>• Festiwal filmowy (ogólnopolski).</li> <li>• Imprezy dla młodzieży.</li> <li>• Poezja śpiewana.</li> <li>• Muszla koncertowa.</li> <li>• Muzyka i zespół, który zasilą młodzi mieszkańcy Ryk, którzy sami zdecydują, co grają - potrzebują tylko instruktora i miejsca do ćwiczeń.</li> <li>• Festiwal Kapel Rodzinnych.</li> <li>• Wydarzenia z zakresu kultury wyższej - koncerty, recitale.</li> </ul>
Literatura	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Poezja – brak szerszej promocji, np. kółka interpretacji.</li> <li>• Salon poezji.</li> <li>• Literacki Klub Dyskusyjny.</li> <li>• Spotkania plenerowe dotyczące promocji książek.</li> <li>• Większa promocja literatury młodzieżowej oraz poezji.</li> <li>• Cykliczne spotkania literackie, np. z ciekawymi autorami, wspólne czytanie, klub literacki.</li> <li>• Uzupełnienie nowości w bibliotece.</li> <li>• Zajęcia i wydarzenia zachęcające do wzrostu czytelnictwa.</li> </ul>
Taniec	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kursy tańca/Szersza oferta tańca.</li> <li>• Kursy tańca dla różnych grup wiekowych, też dorosłych</li> <li>• Zumba, fitness.</li> <li>• Kursy tańca towarzyskiego.</li> <li>• Festiwal Tańców Ludowych.</li> <li>• Pokazy tańca.</li> </ul>
Podróże	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Spotkania z podróżnikami czy blogerami.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wycieczki krajoznawcze np. rowerowe.</li> </ul>
Rękodzieło	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Warsztaty rękodzieła dla dorosłych.</li> <li>• Przegląd rękodzieła, targi rękodzieła.</li> </ul>
Sztuka plastyczna	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Konkursy rysunku/konkursy plastyczne.</li> <li>• Wystawy plenerowe.</li> <li>• Warsztaty plastyczne/zajęcia malarskie.</li> <li>• Otwarta galeria lokalnych twórców.</li> <li>• Wystawy malarskie i fotograficzne – również artystów spoza Ryk.</li> <li>• Zajęcia dla dzieci i młodzieży o sztuce.</li> <li>• Pracownia ceramiczna.</li> </ul>
Teatr	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Teatr (również dla dzieci) w Rykach.</li> <li>• Spektakle teatralne w kinie.</li> <li>• Klub dyskusyjny teatralny.</li> <li>• Teatr żywego słowa.</li> <li>• Wydarzenia z zakresu kultury wyższej - spektakle teatralne.</li> <li>• Monodramy znanych artystów.</li> <li>• Zajęcia teatralne.</li> </ul>
Sport	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Otwarte treningi sportowe w przestrzeni Miasta, np. joga na trawie, treningi z trenerem z MOSiR-u na stadionie</li> <li>• Siłownia na powietrzu.</li> <li>• Gimnastyka, zumb, aerobik, fitness.</li> <li>• Imprezy sportowe.</li> </ul>
Regionalizm	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Promowanie walorów naszej małej ojczyzny.</li> <li>• Zajęcia dotyczące lokalnej historii</li> </ul>
Fotografia	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Koło fotograficzne dla amatorów.</li> <li>• Zajęcia fotograficzne.</li> <li>• Warsztaty fotograficzne.</li> </ul>
Kuchnia	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Warsztaty kucharskie/zajęcia kulinarne.</li> <li>• Tygodnie tematyczne - kultura regionalna, zagraniczna</li> </ul>
Film	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Festiwal filmowy (ogólnopolski).</li> <li>• Klub dyskusyjny filmowy.</li> <li>• Przeglądy filmów (np. niepopularnych, niszowych, amatorskich, dokumentalnych).</li> <li>• Okazje, do tego, by zobaczyć 'od kuchni' działanie instytucji, np. spacer po Kinie</li> </ul>

Gry	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gry w terenie dla rodzin.</li> </ul>
Kabaret	<ul style="list-style-type: none"> <li>Przestawienia kabaretowe.</li> </ul>
Media	<ul style="list-style-type: none"> <li>Obsługa komputera dla dorosłych.</li> <li>Zajęcia warsztatowe z nowych technologii, mediów.</li> </ul>
Spotkania	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zapraszanie ciekawych ludzi - nie amatorów (teatr, polityka).</li> <li>Spotkania aktorskie.</li> <li>Spotkania ze znanymi osobami (autorzy, publicyści, piosenkarze, artyści) i być może warsztaty z nimi, np. pisarskie.</li> <li>Organizacja spotkań, warsztatów we wsiach - "światlicach".</li> <li>Więcej spotkań KGW.</li> <li>Kącik na spotkania na wsi (miejsce spotkań, świetlica).</li> </ul>
Plener	<ul style="list-style-type: none"> <li>Festyny w różnych miejscach publicznych w mieście.</li> <li>Imprezy plenerowe – koncerty (częściej).</li> <li>Dyskusyjny Klub Książki mógłby wyjść w plener i zainteresować się literaturą młodzieżową oraz poezją.</li> <li>Wydarzenia takie jak Noc Kultury.</li> <li>Koncert przy fontannie.</li> <li>Wystawy w plenerze.</li> <li>Inscenizacje na Starym Rynku.</li> <li>Wystawy staroci zgromadzonych przez mieszkańców.</li> </ul>
<b>Kategoria wiekowa</b>	<b>Propozycje mieszkańców</b>
Dzieci	<ul style="list-style-type: none"> <li>Zajęcia dla dzieci na wsi</li> <li>Zajęcia plastyczne dla dzieci</li> <li>Nauka śpiewu dla dzieci/warsztaty muzyczne/nauka gry na instrumentach</li> <li>Dzień dziecka (festyn),</li> <li>Dmuchane zamki na wydarzeniach</li> <li>Zajęcia z tańca (bywają obecnie płatne, ale dla części mieszkańców są za drogie)</li> <li>Otwarta świetlica (we wsiach), miejsce spotkań i realizacji indywidualnych pasji: <i>“My lubimy robić ciekawe rzeczy i byśmy przychodzili tylko nie mamy gdzie, gramy na gitarach, mamy perkusistę, zespół ćwiczymy w domu prywatnym tylko wtedy jak jest to możliwe”</i></li> <li>Język angielski.</li> <li>Zajęcia dla dzieci o sztuce</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Imprezy dla dzieci na świeżym powietrzu, zabawy na stadionie.</li> <li>• Darmowe seanse w kinie dla dzieci.</li> <li>• Ciekawsza oferta w świetlicy.</li> <li>• Cykliczne zajęcia w świetlicy.</li> <li>• Teatr dla dzieci.</li> <li>• Zajęcia sportowe.</li> <li>• Zajęcia przyrodnicze.</li> <li>• Zajęcia cukiernicze.</li> </ul>
Młodzież	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Imprezy dla młodzieży</li> <li>• Koncerty.</li> <li>• Projekty dla młodzieży</li> <li>• Ciekawe miejsce, gdzie mogliby aktywnie spędzać czas.</li> <li>• Spotkania, w których mogliby brać udział młodzi ludzie.</li> <li>• Warsztaty muzyczne</li> <li>• Boks i siłownia z trenerem,</li> <li>• Zajęcia dla młodzieży o sztuce</li> <li>• Zajęcia sportowe np. piłkarskie.</li> <li>• Zajęcia fotograficzne.</li> <li>• Zajęcia cukiernicze.</li> </ul>
Dorośli	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kursy tańca</li> <li>• Zumba, fitness, aerobik.</li> <li>• Warsztaty rękodzieła dla dorosłych,</li> <li>• Obsługa komputera dla dorosłych,</li> <li>• Organizowanie aktywności dla rodzin w weekendy w parkach i na osiedlach.</li> <li>• Kursy gotowania/zdobienie potraw.</li> <li>• Kursy językowe.</li> <li>• Malowanie.</li> <li>• Nauka śpiewu</li> <li>• Teatr dla dorosłych.</li> <li>• Wystawy staroci zgromadzonych przez mieszkańców.</li> <li>• Kiermasze i wyprzedaże garażowe, targi wymienne.</li> <li>• Projekty mające na celu dbanie o przestrzeń publiczną miasta.</li> </ul>
Seniorzy	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Rękodzieło np. robienie stroików okazjonalnych.</li> <li>• Poezja śpiewana.</li> <li>• Co najmniej 2 imprezy rocznie odbywające się w danej wsi.</li> <li>• Kurs zdobienia potraw.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Akademie okazjonalne np. na dzień Kobiet, Dzień Emeryta.</li> <li>• Aerobik/gimnastyka</li> <li>• nordic walking</li> <li>• Zajęcia teatralne - prowadzenie grup teatralnych</li> <li>• Kursy komputerowe i poruszania się po Internecie</li> <li>• Zajęcia UTW nie tylko w Rykach ale i na terenie Gminy (seniorzy nie mają jak dojechać do Ryk).</li> <li>• Wspólne śpiewanie</li> <li>• Spotkania</li> </ul> <p><i>„Ryki to Miasto emerytów, więc dla nich powinno być więcej miejsca i okazji do godnej, niedrogiej rozrywki. Może spotkania z ciekawymi ludźmi i radosne śpiewanie z zapraszanymi artystami”.</i></p> <p style="text-align: right;"><i>Wypowiedź z ankiety internetowej</i></p>
--	---

## Pomysły z warsztatu kreatywnego

Najbardziej komplementarne i przemyślane pomysły powstały podczas warsztatu zamykającego działania diagnostyczne, kiedy to metodami warsztatowymi jego uczestnicy tworzyli pomysły oferty dla najbardziej zaniedbanych obecnie pod tym względem grup. Poniżej zostaną najpierw omówione te pomysły.

Propozycje dla osób w średnim wieku, aktywnych zawodowo, dysponujących małą ilością czasu. Grupa ta jest najtrudniejsza do zaangażowania, ale również potrzebuje oferty dla siebie, dlatego warto bardzo dobrze dopasować ją do informacji i zainteresowaniach i potrzebach tej grupy.

- Warsztaty z organizacji czasu.
- Spotkania z pasjonatami, osobami sławnymi, aktorami.
- Spotkania i wernisaże z podróżnikami.
- Spotkania/ warsztaty ze specjalistami od prowadzenia ogrodów.
- Warsztaty kodowania.
- Wycieczki rodzinne, np. do parku rozrywki.

Propozycje dla dorosłych, rodziców małych dzieci. Myśląc o tej grupie mamy na myśli głównie mamy z małymi dziećmi, ale co ważne, nie tylko. Tatusiowie także są aktywną grupą. Myśląc więc o ofercie warto zaplanować ją tak, by była uniwersalna. Młodzi rodzice spędzają wiele czasu ze swoimi dziećmi, obecnie najczęściej na placach zabaw czy spacerach. Jednakże ten wspólny czas mogliby wykorzystać na aktywność, udział w różnego rodzaju warsztatach i przedsięwzięciach, w towarzystwie nie tylko dzieci, ale i swoich rówieśników. Ważne jest, by pamiętać o tym, że kluczowe są propozycje pozwalające na udział w nich rodzica wraz z dzieckiem (inaczej mogą być nieosiągalne, a tak zyskują dwie grupy). Jak wskazywali mieszkańcy obecnie w Rykach nie ma żadnych propozycji dla tak zdefiniowanej grupy. Pomysły z warsztatu kreatywnego:

- Różnego rodzaju zajęcia tematyczne dla rodziców z małymi dziećmi.
- Warsztaty wychowawcze, coachingowe dla rodziców, ale także np. dotyczące logopedii.
- Aerobik dla mam i tatusiów wraz z dzieckiem.
- Kursy tańca dla rodziców i w sali obok (w tym samym czasie) dla dzieci.
- Warsztaty tematyczne dla mam z córkami/ tatusiów z synami.
- Kawiarnia dla rodziców z dziećmi, z przestrzenią przystosowaną dla dzieci, gdzie z jednej strony można przyjść i posiedzieć przy kawie, a z drugiej wziąć udział w wydarzeniach dla rodziców, przy zagwarantowanej opiece/ animacjach dla dzieci.
- Festyn rodzinny z integracją.
- Przyjazne i dostosowane do dzieci miejsce spotkań i wymiany poglądów.
- Wolne warsztaty, wymiana pasjami i zainteresowaniami - cykl warsztatów, w których tematy proponują mieszkańcy i sami prowadzą je dla innych, co tydzień inna osoba.
- Rodzinne wycieczki rowerowe w ciekawe miejsca, zakończone ogniskiem.
- Darmowa opiekunka w czasie zajęć dla dorosłych.
- Zrzeszanie się rodziców w kluby rodzica, wzajemna pomoc w opiece nad dziećmi.

Młodzież szkolna, to grupa, która obecnie posiada już ofertę, ale jest ona niewystarczająca. Problemem, o którym wspominali mieszkańcy jest trudność w “odciągnięciu” młodzieży od

komputera, stąd część propozycji skupia się na sposobach pozwalających wciągnąć młodych do spotkań z rówieśnikami na żywo. Propozycje:

- Zachęcić do spotkań i kontaktów interpersonalnych z rówieśnikami: limitowanie dostępu do komputera w świetlicy, limity czasowe, komputer dopiero po udziale w zajęciach, wprowadzenie zajęć bez telefonu, jako ich specyficznej zasady, konkursy z nagrodami
- Konstrukttywne zajęcia przy komputerze: kodowanie, nauka bezpiecznego poruszania się w Internecie, pokazywanie możliwości zastosowania komputerów w nauce, informatyka.
- Zajęcia sportowe.
- Skatepark.
- Dostępny Orlik.
- Tartanowa bieżnia przy boisku.
- Warsztaty muzyczne.
- Grupy wolontariackie.
- Umożliwienie młodzieży wpływu na kulturę i realizowania swoich pomysłów, m.in.: poprzez małe granty.
- Warsztaty z robotyki.
- Warsztaty rozwojowe: spotkania z psychologiem, oglądanie filmów psychologicznych, podłączane z dyskusją - tematyka istotna dla młodzieży.
- Spotkania z grami planszówkami i RPG.
- Warsztaty manualne, majsterkowania, stolarskie, kowalskie.
- Ogniska w plenerze.
- Zróżnicowana oferta kółek zainteresowań.

Bardzo ciekawym i istotnym pomysłem, powstałym w czasie warsztatu kreatywnego jest idea realizacji spotkań i warsztatów dla środowiska NGO, grup nieformalnych i osób w jakiś sposób działających społecznie. Taki warsztat z jednej strony pozwoli wzmocnić te organizacje, da im kompetencje do pracy, ale i pozyskiwania funduszy, z drugiej zaś wpłynie na integrację środowiska, które zdaniem samych działaczy jest mocno podzielone. Wspólne

warsztaty mogą skutkować wzrostem energii, poczucia wpływu i liczby realizowanych wspólnie pomysłów, a to wszystko będzie z zyskiem dla ryckiej społeczności.

## Rekomendacje i wnioski ogólne

Wnioski i rekomendacje są podzielone na Gminę i Miasto.

### Gmina

- Wydarzenia kulturalne ogniskują się w samych Rykach, poza nimi ich ilość jest bardzo ograniczona. Należy rozszerzyć działalność kulturalną poza granice Ryk, wspomagając funkcjonowanie świetlic, a w nich zajęć dla dzieci i młodzieży, miejsc spotkań, etc.
- Ogromnym problemem wsi jest brak oferty działań kulturalnych realizowanych bezpośrednio na miejscu. Nawet, jeśli istnieją w nich świetlice (nieraz świetnie wyposażone) to pozostają one zamknięte, w szczególności w sezonie jesienno-zimowym (brak ogrzewania). W konsekwencji, nawet najbardziej potrzebujące grupy czyli dzieci i młodzież nie mają zorganizowanych zajęć. Na takie problemy wskazywali mieszkańcy Sierskowoli i Rososzy.
- We wsiach często pojawiają się głosy i osoby deklarujące chęć realizacji zajęć dla dzieci i w ogóle społeczności lokalnej. Osoby te potrzebują jednak wsparcia instytucjonalnego, aby nie musiały ponosić pełnej odpowiedzialności finansowej i prawnej za powierzone grupy uczestników i korzystanie ze świetlicy. Ze strony prawnej jest to złożony problem, może jednak rozwiązałoby go oddelegowanie przez Gminę bądź MGCK animatora do pracy w świetlicach na terenie Gminy.
- Często wspomniana jest też kwestia dużych podziałów w społeczności lokalnej (zarówno we wsiach, jak i w samych Rykach). Osoby, które zaczynają coś robić dla społeczności, szybko rezygnują, ze względu na negatywną presję społeczną i doszukiwanie się w ich działaniach różnorodnych motywów. Z drugiej strony młodzież i dzieci wspominają o skierowanej do nich niechęci rówieśników z Ryk, która sprawia, że w mieście czują się nieswojo i niepewnie, a więc i mniej chętnie biorą udział w realizowanych tam wydarzeniach. Warto więc w realizowanych działaniach starać się zawrzeć element integrujący i spajający społeczność z miasta i wsi.

- Stałym ogniwem działań kulturalnych na terenie Gminy są tu Koła Gospodyń Wiejskich, wzmocnione stałą współpracą z MGCK i MGZRKiOR. Stała współpraca z KGW powinna być dalej utrzymana. Panie z KGW mogą być dodatkowo świetnymi pośredniczkami w przekazywaniu społeczności lokalnym informacji o nadchodzących wydarzeniach (poczta pantoflowa).
- Gmina Ryki wymaga wzmocnienia działań promocyjnych - brak informacji o zabytkach, terenach rekreacyjnych, nawet dla samych mieszkańców Gminy.
- Zdaniem mieszkańców brakuje dostatecznej informacji o wydarzeniach, informacje pojawiają się tylko w gazetach i Internecie, a dla osób ze wsi (ale też i Miasta) jest to duże ograniczenie. Wskazywano również często, że informacje pojawiają się zbyt późno. Sugerowano wieszanie plakatów w poszczególnych wsiach, np. na tablicach ogłoszeń i przy sklepach. Panie z KGW prosiły także o informowanie o wydarzeniach Pań Przewodniczące, wtedy informacja mogłaby się roznieść dalej pocztą pantoflową (bardzo przecież skuteczną). Podobną rolę mogą pełnić Proboszczowie Parafii.
- Mieszkańcy wsi wskazywali, że ulepszenia wymagają imprezy, które mają miejsce poza Rykami np. „środa ze sportem”. Mieszkańcy zaznaczali, że należy zastanowić się nad podniesieniem jakości tych imprez i dostosowaniem ich do potrzeb odbiorców. Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że wydarzenia te są ważne i powinny być kontynuowane.

## Ryki

- Mieszkańcy Ryk czują niedosyt związany z obecną ofertą kulturalną i animacyjną Miasta. Jest to związane z jednej strony ze słabą promocją i informacją o wydarzeniach, z drugiej zaś, z niedostosowaniem oferty do różnych grup wiekowych i ograniczoną ilością grup docelowych (obecnie działania kierowane są głównie do dzieci i seniorów).
- Zdaniem mieszkańców można jednak coś dla siebie znaleźć w ofercie kulturalnej Miasta, ale wymaga to poszukiwań poza głównymi instytucjami kultury, w działaniach oddolnych i mniej zorganizowanych.
- Mieszkańcy oczekują od MGCK stworzenia zróżnicowanej pod względem tematyki i grup docelowych (wieku odbiorców) oferty, która będzie oparta na diagnozie

i konsultacji z mieszkańcami (np. za pośrednictwem ankiet). Konsultacje z mieszkańcami powinny, więc nabrać stałej formy.

- Ważne jest także to, by MGCK stał się miejscem otwartym, zapraszającym, takim w którym każdy poczuje się “u siebie”.
- Mieszkańcy cenią wszelkie działania integrujące społeczność czy międzypokoleniowe. Takie akcje powinien częściej podejmować MGCK i inne instytucje czy organizacje.
- Kolejnym zadaniem MGCK i innych instytucji/organizacji jest, zdaniem mieszkańców, animacja kultury, krzewienie jej wśród mieszkańców oraz budzenie potrzeb związanych z uczestnictwem w kulturze. Już teraz duża grupa osób przejawia zrezygnowanie i skrajny pesymizm wobec tego, co dzieje się w Rykach, nie tylko w aspekcie *sensu stricte* kultury. Część naszych rozmówców opisuje Ryki jako Miasto umierające, w którym nic się nie dzieje. Wiele osób nie ma też wiedzy o tym co się dzieje, ale z drugiej strony nie liczy już na ciekawe propozycje.
- Mieszkańcy wskazują też, że potrzebują wydarzeń na wysokim poziomie, promujących kulturę tzw. wysoką: spektakli, koncertów, recitali. Proponują bądź organizację takich wydarzeń na miejscu w Rykach i okolicy, bądź organizację wyjazdów do różnych instytucji kultury.
- Społeczność Ryk dużo wie na temat osób aktywnych i mających swoje pasje, co oznacza, że wbrew deklaracjom, ludzie naprawdę wiedzą, co się dzieje i są dumni ze swoich twórców.
- Wyzwaniem dla MGCK i innych organizacji jest wzmocnienie promocji i informacji o wydarzeniach. Praktycznie wszyscy uczestnicy wywiadów pogłębionych i fokusów wskazywali zgodnie, że bardzo ciężko odnaleźć informacje o planowanych wydarzeniach oraz, że pojawiają się one zbyt późno. Takie wzmianki pojawiały się również za pośrednictwem ankiet.
- Biorąc pod uwagę pojawiający się motyw społecznych podziałów i waśni, instytucje i organizacje powinny wziąć sobie za cel integrację społeczności, zarówno samych Ryk, jak i Gminy. Istotnym etapem takich działań byłaby animacja współpracy między obecnie aktywnymi, ale działającymi pojedynczo, organizacjami i osobami.

- Należy wspierać instytucjonalnie działania oddolne mieszkańców, ponieważ potencjał w tym zakresie jest bardzo widoczny. Utworzenie Pracowni Orange czy placów zabaw jest tego dowodem (duża ilość mieszkańców zaangażowała się w głosowanie w tych projektach). Warto inicjować działania integrujące środowisko oraz podnoszące umiejętności działaczy.
- Postulowano również, aby MGCK i inne instytucje działające w sferze kultury zaczęły więcej ze sobą współpracować m. in. ze szkołami wspierając w edukacji kulturalnej.

Ryki, jako Miasto i jako Gmina, mają ogromny potencjał kulturotwórczy. Świadczy o tym bardzo duża ilość wskazywanych przez mieszkańców twórców i działających organizacji. To, jak dużą wiedzę na ten temat mają mieszkańcy, pozwala wnioskować, że dorobek kulturalny „małej ojczyzny” jest dla nich bardzo ważny, stanowi powód do dumy. Co więcej, istnienie też wiele organizacji pozarządowych i grup formalnych, które działają na rzecz mieszkańców i Miasta. Warto więc wykorzystać ten kapitał i wspomóc poprzez odpowiednie warunki instytucjonalne i działania integracyjne, kulturalne czy społeczne. Jedną z najistotniejszych funkcji kultury jest tworzenie więzi w społecznościach. Opierając się na wnioskach z diagnozy, w ryckiej społeczności takie działania są bardzo potrzebne. Wprowadzając działania w przestrzeń Miasta i wsi możemy także dążyć do jej rewitalizacji. Te kierunki w połączeniu z tak dużym kapitałem społeczności mogą prowadzić do realnej zmiany społecznej. Natomiast wskazywane przez mieszkańców gminy aktywne osoby stanowią ogromny kapitał kulturotwórczy, potencjalnie mogą być współpracownikami MGCK i innych instytucji w działaniach kulturalnych i społecznych. Warto też zadbać o to, by na pewno wszystkie z tych osób dowiedziały się o konkursie inicjatyw w ramach projektu Kreatywni Kulturalnie.

## Spis rysunków:

Rysunek 1. Mapa Ryk. Licencja OpenStreetMap.....	5
Rysunek 3. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „Proszę ocenić działalność MGCK w Rykach”. Ankieta wydzieranka. N=193.....	28
Rysunek 4. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „Jaki według Pana/Pani powinien być idealny Dom Kultury?”. Ankieta papierowa i internetowa. N=115. Odpowiedzi wielokrotne.....	33
Rysunek 5. Odsetek odpowiedzi w pytaniu: „Proszę wskazać co Pana/Panią najbardziej interesuje”. Ankieta papierowa i internetowa. N=117. Odpowiedzi wielokrotne.....	37
Rysunek 6. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „W jaki sposób spędza Pan/Pani czas wolny od obowiązków szkolnych, zawodowych czy domowych?”. Ankieta papierowa i internetowa N=117. Wybór odpowiedzi wielokrotny.....	44
Rysunek 7. Odsetek odpowiedzi: „Czy zna Pan/Pani w swoim otoczeniu aktywną osobę czy organizację, z którą MGCK mógłby nawiązać współpracę w celu realizacji spotkań, warsztatów, inicjatyw społecznych itp.?”. Ankieta papierowa i internetowa N=110. Możliwość wielokrotnej wypowiedzi.....	47
Rysunek 8. Mapa Spaceru badawczego.....	50
Rysunek 9. Liczebność.....	54
Rysunek 9. Odsetek odpowiedzi na pytanie: „Czy chciałby/chciałaby Pan/Pani mieć wpływ na ofertę kulturalną gminy?”. Ankieta papierowa i internetowa N=108.....	58

## Spis tabel:

Tabela 1. Lista osób działających w kulturze.....	11
Tabela 2. Zestawienie narzędzi wraz ilością zebranego materiału.....	19
Tabela 3. Prezentacja działalności MGCK.....	24
Tabela 4. Zajęcia prowadzone w MGCK wraz z podziałem na grupę wiekową.....	25
Tabela 5. Opinie pracowników MGCK dotyczące oferty.....	31
Tabela 6. Odsetek odpowiedzi dotyczących zainteresowań z podziałem na kategorie wiekowe. Dane z ankiety „wydieranki”.....	38
Tabela 7. Zainteresowania mieszkańców podzielone na kategorie.....	39
Tabela 8. Pomysły mieszkańców pogrupowane w kategorie.....	59

## Spis zdjęć:

Zdjęcie 1. Świetlica w Sierskowoli. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	8
Zdjęcie 2. Świetlica środowiskowa. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	9
Zdjęcie 3. Warsztat kreatywny w kwietniu. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	16
Zdjęcie 4. Warsztat kreatywny w kwietniu. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	16
Zdjęcie 5. Warsztat kreatywny w maju. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	16
Zdjęcie 6. Zdjęcie 7. Warsztat kreatywny w maju. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	16
Zdjęcie 8. Wiszące pytanie podczas akcji na targu w Rykach. Foto: MGCK w Rykach.....	17
Zdjęcie 9. Rysunki dzieci. Fot. Marta Nazaruk-Napora.....	18
Zdjęcie 10. Spacer badawczy po mieście. Foto: MGCK w Rykach.....	21
Zdjęcie 11. Akcja na targu w Rykach. Foto: MGCK w Rykach.....	21



Zdjęcie 12. Siedziba MGCK w Pałacyku. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	23
Zdjęcie 13. Siedziba kina „Renesans”. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	23
Zdjęcie 14. Sala wystawowa. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	23
Zdjęcie 15. Sala w siedzibie MGCK w Pałacyku. Foto: Marta Nazaruk-Napora.....	23



# KREATYWNI KULTURALNIE



## **Osoby realizujące diagnozę:**

**Agnieszka Duda-Jastrzębska** - absolwentka socjologii UMCS i programu MOST na UJ, przez wiele lat związana z sektorem organizacji pozarządowych. Zawodowo zajmuje się promocją, analityką, pisaniem i realizacją projektów społecznych. Certyfikowana trenerka umiejętności miękkich. Specjalizuje się w jakościowych metodach badawczych, ewaluacjach i diagnozach, najchętniej opartych na podejściu partycypacyjnym. Zgłębia obecnie zagadnienie tworzenia raportów wpływu i przedstawianie wizualne danych. Prywatnie mama dwójki dzieci i tancerka Grupy Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej. Miłośniczka rodzinnych podróży m.in. do Łotwy, Gruzji.

**Marta Nazaruk-Napora** - absolwentka socjologii UMCS oraz studiów podyplomowych Analiza Danych w Instytucie Matematyki UMCS. Od 2012 roku właścicielka Research Design. Obecnie zainteresowania idą w kierunku odkrywania tożsamości miejsc. Popiera działania związane z otwarciem danych w instytucjach (open data). Uczestniczka projektów realizowanych przez Dzielnicowy Dom Kultury "Węglin" m.in. "Mama bajkopisarka" oraz akcji/community arts "Historia znikania". Zwolenniczka wszelkich działań oddolnych z marzeniem realizacji własnych.

## **Zarządzanie zadaniem:**

Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Rykach - Bogumiła Porowska - Dyrektor

## **Osoby odpowiedzialne za przygotowanie wniosku:**

Paweł Warowny – Gł Instruktor MGCK, Donata Jurzysta-Łukasiak – Gł Instruktor MGCK, Kierownik Kina

## **Współpraca pod wzg. merytorycznym i finansowym:**

Bogumiła Porowska – Dyrektor, Agnieszka Wojtaś – Gł. Księgowy

## **Osoby odpowiedzialne za koordynację merytoryczną, organizację i realizację zadania:**

Paweł Warowny, Agnieszka Jakubik, Donata Jurzysta-Łukasiak



# KREATYWNI KULTURALNIE



**Współpraca pod wzg. merytorycznym i finansowym:**

Bogumiła Porowska – Dyrektor, Agnieszka Wojtaś – Gł. Księgowy

**Osoby zaangażowane w zbieranie materiału:**

**Pracownicy:** Paweł Warowny, Joanna Zakrzewska, Anna Wojdat, Agnieszka Jakubik, Iwona Jaroń oraz stażystka: Iwona Kapusta.

**Wolontariusze:** Ewa Bichta, Agnieszka Drozd, Ewa Jagiełło, Agata Karpińska, Tomasz Kępka, Bartosz Svabik.